

Ögårdsparken

en gemensam park för olika kulturer genom aktivering

Ett examensarbete av Patricia Hastman vid Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsplanering Alnarp.

Detta är ett examensarbete vid Sveriges lantbruksuniversitet,
Institutionen för landskapsplanering Alnarp.
Examensarbetet är på 20 poäng inom ämnet landskapsarkitektur.

Patricia Hastman
2007-09-12

Innehållsförteckning

INLEDNING.....	3
OMRÅDET.....	5
ÖGÅRDSPARKEN IDAG	6
ANVÄNDNING AV PARKEN	8
MÄNNISKORNA I ÖGÅRDSPARKEN.....	10
PARKENS TRE DELAR	12
INSPIRATION.....	16
KONCEPT.....	22
FÖRSLAG.....	24
SLUTDISKUSSION.....	34
REFERENSLISTA.....	37

Inledning

Ögårdsparken är en av Malmös flera förortsparker och ligger i östra Malmö mellan stadsdelarna Rosengård och Husie.

Syfte

Målet med detta examensarbete är att utifrån Malmö Gatukontors och referensgruppens tankar och önskemål ta fram ett gestaltungsförslag på parken med tyngdpunkt på aktivitet men med bibehållen befintlig karaktär. Utan stora och dyra ingrepp vill jag visa att man kan göra märkbara förbättringar och en plats mer attraktiv. På detta sätt blir förslaget också realistiskt då kommunen inte planerar någon större investering på Ögårdsparken.

Förhoppningen är att arbetet ska ge inspiration och visa på vilka möjligheter som finns för just Ögårdsparken men även andra liknande parker.

Bakgrund

Malmö Naturskola, Drömmarnas Hus och Malmö Gatukontor har tillsammans funderat på åtgärder i stadsdelarna Rosengård och Husie gällande utemiljöer, friluftsliv, folkhälsa och boendearrangemang. De kom fram till att det hade varit önskvärt att utveckla Ögårdsparken för att göra den mer tilltalande för de boende. Därför ansökte de tillsammans om ett bidrag för "Stimulerande och aktiverande grönområden i Rosengård" av Länsstyrelsen. Tyvärr fick de avslag men tankarna kvarstår om att göra Ögårdsparken mer tilltalande.

Aktörer

- **Malmö Gatukontor** förvaltar marken åt kommunen och ville tillsätta en del medel till projektet med önskemål att dammen görs mer tillgänglig än idag.
- **Malmö Naturskola** handleder lärare och elever på grundskolan i olika aktiviteter i naturområden för att få storstadsbarn att få insikt i naturens förutsättningar. De ser gärna att barnens närmiljö får fler inslag av "vild natur". De vill inspirera förskolor och skolor att ha sin uteverksamhet i parken.
- **Drömmarnas Hus** på Rosengård hjälper människor att utveckla sig själva och jobbar med barnkultur, utbildnings- och miljöprojekt. De har intresse av att få med de boende aktivt i både användandet av parken men också i enklare sysslor i anläggningsskedet samt att under en treårsperiod få boende att utforma miljön. Målet är att de boende inte ska känna sig utanför när skötselentreprenören gör åtgärder i "deras" park. Drömmarnas Hus har redan haft en fastighetsskötartutbildning och en parkskötartutbildning för boende på Rosengård som lett till arbete hos utbildningstagarnas fastighetsägare. Inför projektet (som låg till bas för bidragsansökan) finns en bildad referensgrupp bestående av representanter från Malmö Naturskola, Drömmarnas Hus, Gatukontoret, vuxna boende och förskolepersonal i områdena Almgården och Herrgården och högstadiel elever från Rosengård. Referensgruppen har bl.a. tittat på hur Ögårdsparken används idag och vilka kvalitéer samt brister som finns. Detta har resulterat i en del idéer och önskemål.

Inledning

Tillvägagångssätt

◦ INTERVJUER

Mitt arbete inleddes med intervjuer och samtal med olika parter som har olika anknytning till Ögårdsparken. Jag ville få olika människors bild på parken.

Första kontakten var med Gatukontoret Malmö som berättade om sina planer och funderingar kring parken och ansökan till länsstyrelsen. De gav mig underlaget från referensgruppen de arbetat med.

Jag intervjuade därefter Christina Larsen på Drömmarnas hus och fick inblick i deras verksamhet och olika problemställningar de arbetar med. Genom ovan nämnda parter kom jag i kontakt med projektet Låt Rosorna Blomma som är ett barn och miljöprojekt för att få barn att reflektera över sin närmiljö. Jag var delaktig i ett möte som initierades av Låt Rosorna Blomma. Här fanns medlemmar från bl. a. Rädda barnen och Naturskolan samt en del lärare från Rosengårdsskolan. Under mötet diskuterades hur förgående, pågående och kommande projekt i Rosengård kan knytas samman eftersom det i Rosengård ofta pågår många projekt samtidigt. Här fick jag kontakt med Bo Lindvall samordnare på Naturskolan.

Jag hade även samtal med ISS Landscaping som har funktionsentreprenad med ansvar för renhållning och tillsyn av parker, gator med mera i de nordöstra delarna av Malmö bl. a. Rosengård och Ögårdsparken. Vi samtalade om parkens för- och nackdelar från deras synvinkel.

Viktigast var intervjuerna men också ännu viktigare var de korta samtalen jag hade med parkbesökare då jag gick omkring i området. Ofta kom det fram människor som undrade varför jag fotograferade som ofta blev en början på samtal om just Ögårdsparken och områdena runtom men även om utemiljö i allmänhet.

Genom att samtala med människor som har olika utgångspunkter hoppades jag få mig en bredare bild av vad parken kan erbjuda människor och på vilket sätt.

◦ NU KARAKTÄRISTIK

Under flera besök i parken analyserade jag parkens karaktär, för- och nackdelar. Jag kartlade omgivningarna och rörelsestråken till- och från men också genom parken. Detta gjorde jag genom granskning av kartor samt iakttagelser hur parken används på plats. Jag betraktade och fotograferade de olika delarna av parken under promenader men jag stannade även upp för att t. ex. slå mig ner på en parkbänk och känna av stämningen.

Jag sökte efter platsens särdrag och funderade på hur den stämmer med dagens behov från de boende i området.

◦ INSPIRATIONSKÄLLOR

Inspirationskällorna ville jag använda för att visa på lyckade exempel och ge nya uppslag för Ögårdsparken.

Källorna kom fram under olika skeden i processen. En del fanns redan i min egen referensbank som platser jag besökt eller läst om men också verksamheter som jag tycker kunnat tillföra parken de egenskaper jag föreslår. Andra inspirationskällor sökte jag efter att jag skissat fram en idé.

◦ LITTERATUR

Jag har tagit del av forskning som rör människor och deras användning av fysisk miljö, särskilt uttryckt i termer av revir samt boendemedverkan. I detta arbete har jag valt att referera till Arnsberg-Bergström och Modh, se litteraturlista.

Dessa källor gav mig användbara begrepp för mina iakttagelser och idéer.

OMRÅDET

Ögårdsparken ligger i östra Malmö i stadsdelen Husie bestående av villa- och radhusområden samt flerfamiljsområden och några verksamhetsområden. Familjer med barn dominerar stadsdelen. Östra sidan av parken gränsar till bostadsområdet Almgården. Ett område som byggdes 1969-1972 och består av 10 våningshus samt 5 våningslängor. Parkens västra sida gränsar mot stadsdelen Rosengård som är ett stort och typiskt miljonprogrambygge. Stadsdelen har en förhållandevis ung

befolkning, 31 % är 15 år eller yngre. I stadsdelen har 77 % av befolkningen invandrarbakgrund enligt Malmöns översiktsplan, Malmö stadsbyggnadskontor 2000. Västra sidan av parken avgränsas av inre ringvägen. Bostadsområdet Herrgården som ligger intill nås via passager under ringvägen. Herrgården har stor andel invånare med utländsk bakgrund och är den del av Rosengård där kontakten med omgivande samhället verkar vara sämst enligt olika rapporter som t. ex. Immigrant institutet skriver på sin hemsida, <http://www.immi.se/ir/ir2000/aldo.htm>, 2006-10-01

Herrgården består av friliggande lamellhus (3 våningar och uppåt), här finns också en stor idrottsplats samt ett utomhusbad.

Rosengårdsstråket löper från öster om Almgården genom Ögårdsparken och ut från västra Herrgården.

Parken känns uppdelad i tre delar som jag kallar södra, mellersta och norra delen.

Ögårdsparken idag OMKRING

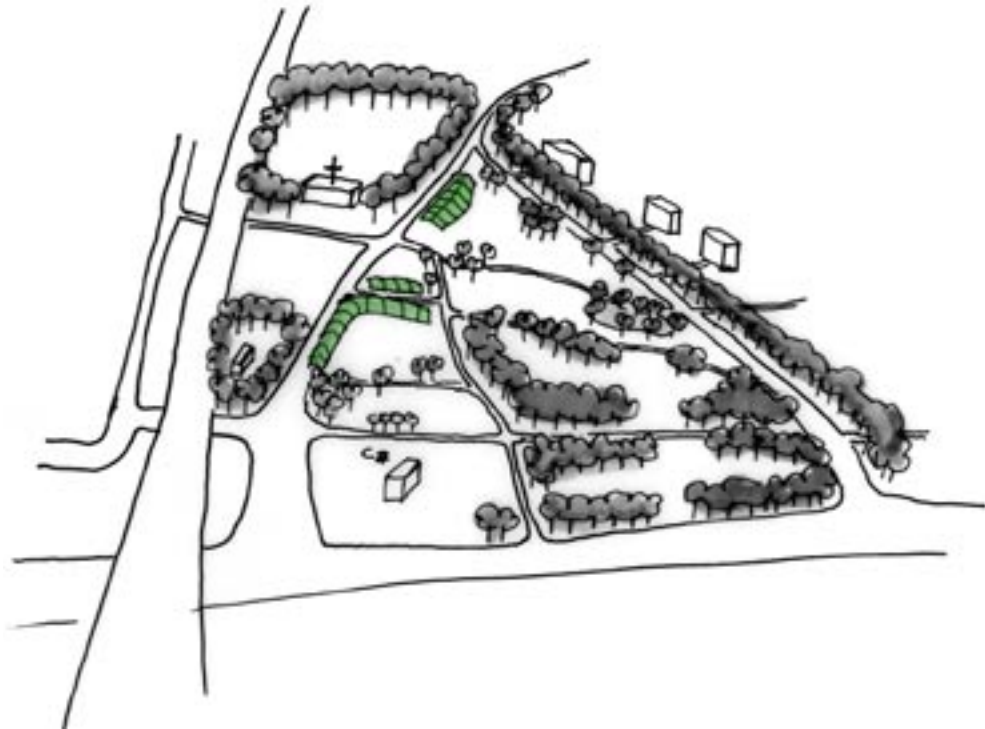
INNANFÖR

Ögårdsparken idag

RUMSANALYS

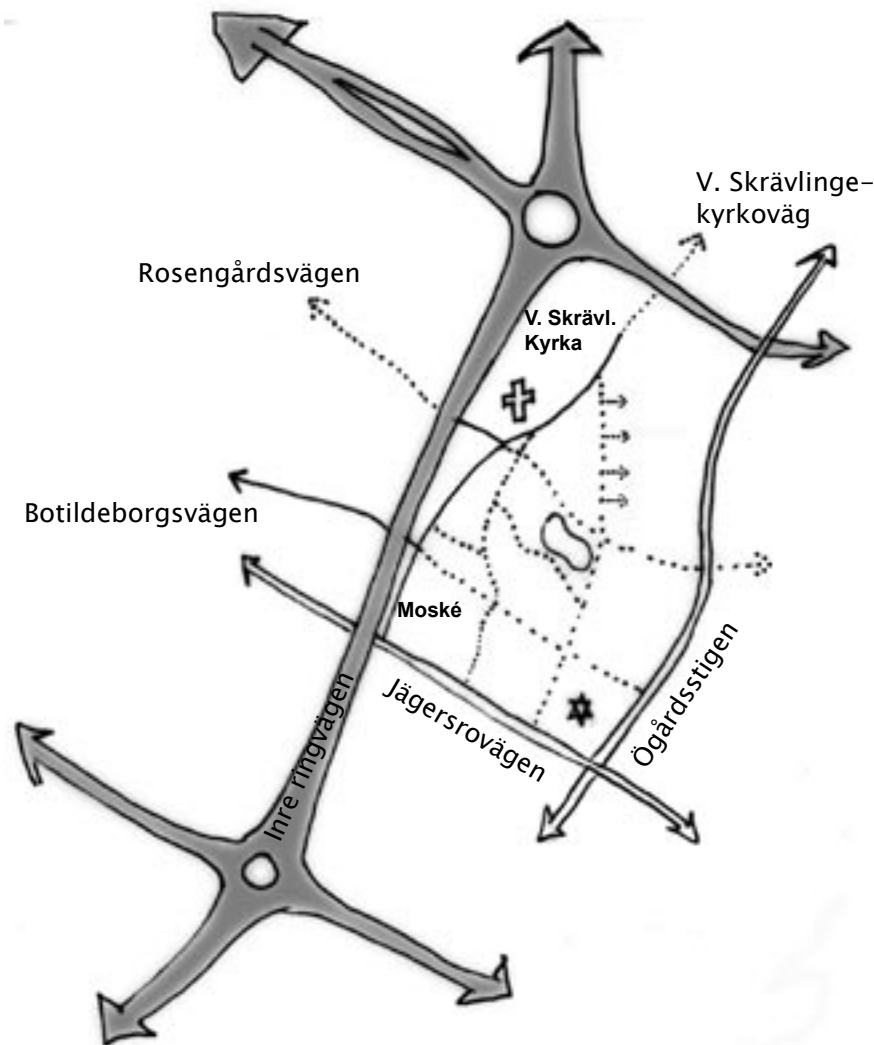

Ögårdsparken har en del rumsindelningar som skapas av den ofta täta vegetationen och en del vallar (gröna på bilden ovan). Ögårdsstigen i öster uppfattas som en vägg av trädrader, staket och buskar. Dungarna i söder skapar väggarna mot gång- och cykelbanan samt rummen innanför.

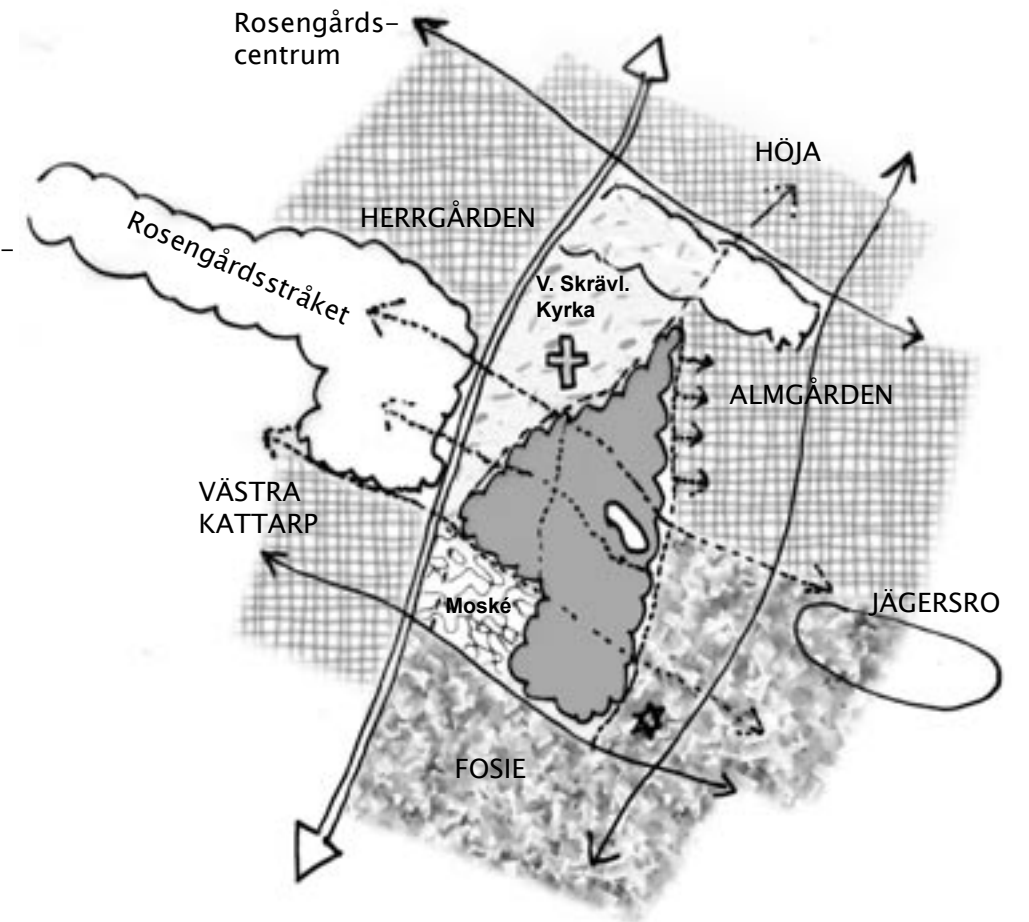
Ringvägen ser ut att dominera på kartor och flygfoto men som parkbesökare uppfattas den inte som särskilt dominerande. Detta på grund av den "kil" som skapas av kyrkoområdet.

VÄGAR

- Gång/Cykelväg
- Väg 50 km/h, 1 fil
- Väg 50 km/h, 2 eller fler filer
- Motorväg

OMRÅDEN

- Bostadsområde
- Industriområde
- Kyrkoområde
- Moskéområde
- Tv-torn
- Grönområde

Användning av parken

PARKENS ANVÄNDNING IDAG

Utgångspunkt:

Parkgestaltning kan bidra till social integrering.

Inger Bergström och Karl-Olov Arnstberg är två forskare som har formulerat åtta satser som kan vägleda arkitekter och planerare i boken Åtta postulat om planering, av staden som livsmiljö. Inger Bergström är arkitekt och Karl-Olov Arnstberg är etnolog. Deras bakgrund och erfarenhet tycker jag är relevant i när det gäller planering av Ögårdsparken. Denna kombination av etnologi och arkitektur är intressant eftersom man som landskapsarkitekt vill skapa en miljö som sammansmälter med platsen och användarnas behov. Med det menar jag att arkitektur och landskapsarkitektur i dåliga fall blir endast en placering av nya objekt på platsen, att det blir vackert men utan ett inlevelseperspektiv för människors olika livsvärldar. Med livsvärldar menar Bergström och Arnstberg vardagsverkligheten som individen överblickar, en verklighet som tas för given och som är uppbyggd kring individen. De starkaste bindningarna till andra människor i livsvärlden är känslomässiga och det är dessa som bygger livsvärlden. Dessa i sin tur förankras känslomässigt genom samvaro. Denna etnologiska kunskap i samarbete med kunskap inom arkitektur och planering anser jag kan stödja god planering av en plats. Platsen får både skönhet och trivsel. Beteckningar som oftast används parallellt men som ibland står emot varandra.

Det måste finnas mer eller mindre tydliga gränser emellan revir som skapas av individen. Arnstberg och Bergström menar att förståelsen för hur och varför människor drar gränser är viktigare än bekämpningen av gränsdragningar. Har man denna förståelse tror jag att gränserna blir mer tillåtande och inte så statiska. Författarna redogör om människors osynliga revirmarkering som finns kring varje person som skapas av gränser och formar olika zoner i staden: privata, halvprivata och offentliga. Dessa olika zoner är viktiga eftersom olika sociala händelser sker beroende på zon. Man bjuder inte genast in okända i den privata zonen utan de sociala banden knyts i det halvprivata eller offentliga. Alltså är det inte eliminerandet av gränser som bör eftersträvas.

Undantag för revir är ofta neutrala gemensamma platser som tex. när vi står på en idrottsläktare där man ofta växlar några ord med sin granne. Bergström och Arnstberg menar att gemensamma upplevelser nästan alltid leder till spridda kommentarer och ögonkontakt. Vid pauser uppstår spontana samtal, man kanske bjuder på godis, har vardera part barn kanske de börjar leka med varandra och en samvaro utvecklas. Detta trots att man oftast fortsätter att vara främlingar för varandra men får ändå ett socialt utbyte. Det främmande i sig kan enligt Arnsberg och Bergström vara attraktivt för många. Man kan vara omgiven av främlingar och man behöver inte redogöra vem man är utan man

kan välja att vara en betraktare. Men man kan också välja att använda det som en början för att utveckla en ny kontakt. Alla vi känner har ju först varit främlingar.

Arenan för detta är den neutrala platsen. Alltså är det viktigt att planera dessa gemensamma neutrala platser sidan om grannskapsumgänget. Ögårdsparken kan vara denna arena.

Återkommer man regelbundet till dessa gemensamma platser utvecklas främlingarna till bekanta. Bekanta frågar efter en om man inte syns till på ett tag, de berättar om vad som hänt medan man varit borta osv. Detta skapar en lokal trygghet som är utgångspunkt i grannskapsplaneringen. Men enligt Bergström och Arnstberg nås sällan dessa mål i storskaliga förorter. De menar att den yttre miljön i moderna bostadsområden inte är tillräckligt koncentrerad och innehållsrik för att få ut folk. Det finns dock lyckade exempel där grannskapet har genererat en gemenskap som miljonprogramsområdet Eriksbo i Angered i Göteborg. Erfarenhet från området kan fungera som referens för mitt arbete med Ögårdsparken.

Birgit Modh är arkitekt och forskare. Hon har studerat Eriksbo och menar att bondeinflytandet som sådant är speciellt viktigt i storskaliga områden. Eriksbo är ett lyckat exempel på hur boendeinflytande skapat en bättre närmiljö.

Områdena kring Eriksbo är väldigt rationalistiskt byggda. Det fanns från början inget utrymme för att i efterhand komplettera efter de boendes önskemål och behov. Man planerade nästan livet åt människorna menar Birgit Modh.

Efter 80-talet har området utformats efter de boendes tankar och önskemål. Detta har resulterat i att området fått ett uppsving och man har idag inte problem med att få lägenheterna uthyrda som man hade innan omformningen var genomförd.

Birgit Modh anser att detta är en modell att tillämpa för miljonprogramsbyggen men att det behövs både organisering kring den gemensamma boendemiljön och kring andra viktiga frågor som ungdomarnas situation, service och kulturella verksamheter. Detta speciellt i invandrartäta områden eftersom det traditionella föreningsarbete och de aktiva inom dessa framför allt är svenskar.

Denna teoriram är min utgångspunkt för att ändra Ögårdsparken efter de boendes önskemål.

Användning av parken

PARKENS ANVÄNDNING IDAG

De boende i Herrgården respektive Almgården använder parken olika. Mitt mål är att Ögårdsparken i sin helhet ska kunna användas av alla som bor i parkens närhet.

Almgårdsborna umgås mycket på sina gårdar vars utformning de haft en del inflytande på. Ögårdsparken känns inte lika välkomnande och trygg som gården. Ögårdsparken är inte neutral för dem.

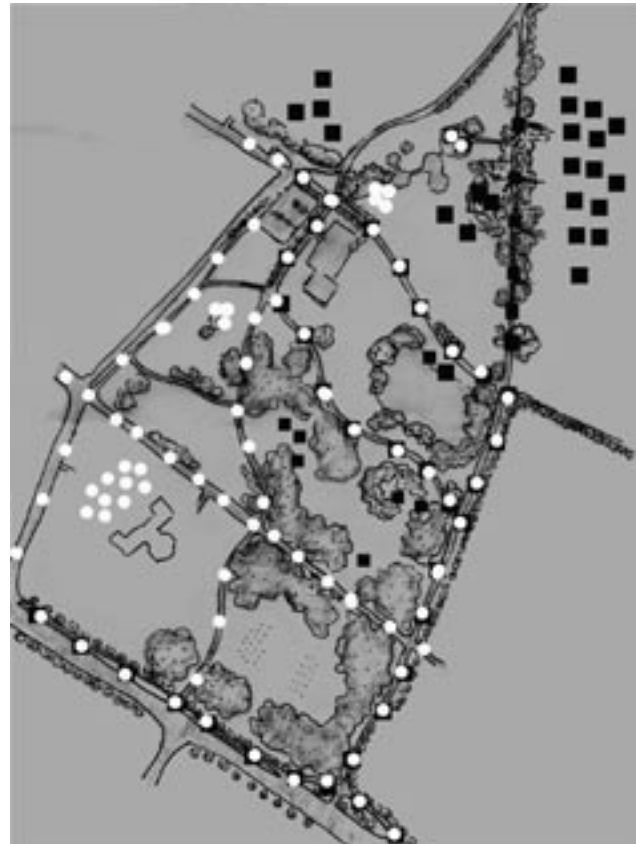
För många invandrare på Rosengård är ingen plats utom hemmet neutral då de har kommit till ett nytt land där de kanske inte känner sig inordnade i samhället och då inte heller i miljön.

Idag använder många parken (enligt mina iakttagelser) endast som transportsträcka för att ta sig från A till B. Detta gäller särskilt Rosengårdsborna som flitigt passerar genom parken. Många Rosengårdsbor tar sig direkt till Mosken utan vidare kontakt med parken. Den plats de mest använder är den befintliga grillplatsen i norra delen samt en gräsyta som kommit att vara en grillplats under sommarhalvåret. Ungdomar från Rosengård som jag pratat med använder sina gårdar för att exempelvis spela boll istället för att använda bollplanen i parken eftersom gården är närmare. Enligt min bedömning känns inte parken tillräckligt neutral för dem heller. På gården har de också skapat de sociala band med genom exempelvis skola och fritidsverksamhet vilket skapar trygghet för personen på platsen han/hon använder.

Almgårdsborna använder sina gårdar i stor utsträckning, här finns boulebanor och grillplatser som känns mer bekväma att använda än de i parken. Här har man precis som Rosengårdsborna ett mer eller mindre starkt grannskapsumgänge.

Parken använder många för att ta promenader tillsammans med sin hund, och detta gör de mest i norra delen men också i södra delen och då även mellan och inne bland trädgångarna.

Både Rosengårds- och Almgårdsborna använder den befintliga lekplatsen i norr.

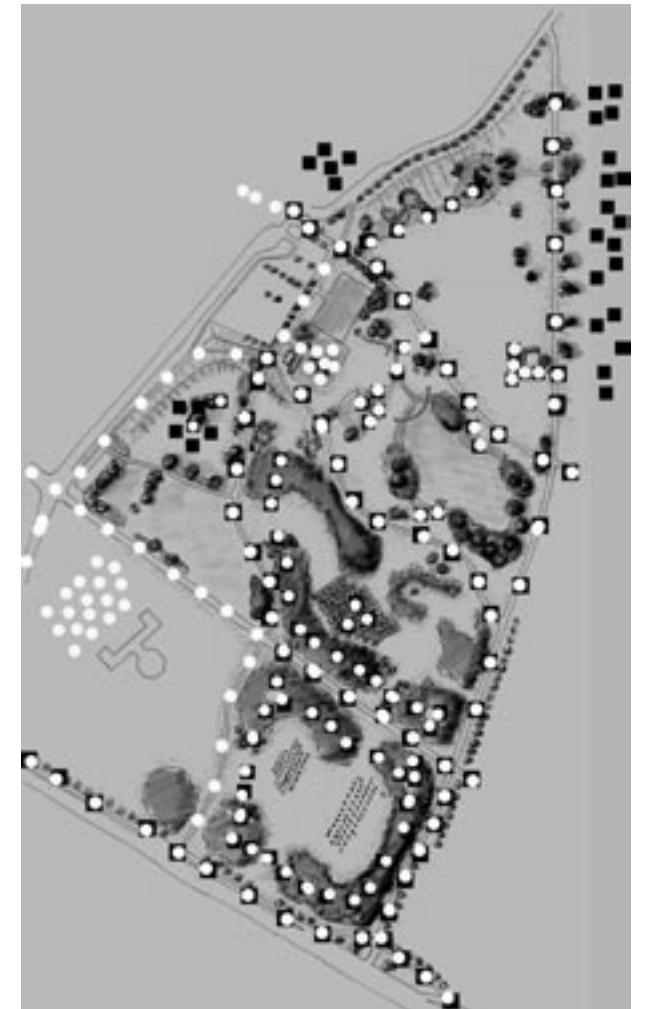

MIN BEDÖMNING AV PARKENS ANVÄNDNING EFTER ÅTGÄRDER

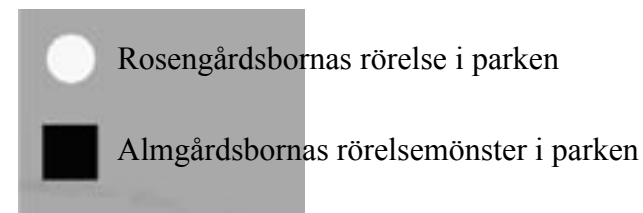
Gestaltningen i förslaget visar på möjlig användning men med utrymme för egna idéer. Samtidigt skapas nya sociala möjligheter.

Även om man inte går in på varandras gårdar men har gränserna i parken har blivit mer tillåtande. Ögårdsparken blir en neutral plats för de boende och att man här kan vara en främling, bekant eller vän efter eget val.

Användningen fördelas mer över hela parken. Inte bara gångarna kommer att användas för att snabbast ta sig från A till B i de linjer som finns idag utan nya rörelseriktningar kommer att användas för att ta sig till de nya lägena. De sociala verksamheterna som finns med i förslaget bidrar till fler närvarande människor och ökad användning av parken. Inom verksamheterna som exempelvis hundagility, naturskolan och cafeet (som även blir en mötesplats för verksamheterna) kommer en samvaro folk emellan naturligt. Förhoppningen är att förutfattade meningar ska minska. Idag är det ofta etnicitet och nationalitet som snabbast tillgodoser undran över vem någon är. Inom en verksamhet finns utrymme att se för en ökad förståelse för skillnader men ger också en insikt i likheterna som inte är lika tydliga.

Rörelser i parken enligt mina studier på plats

Människorna i Ögårdsparken

REFERENSGRUPPEN

Det finns en Referensgrupp som bildades på initiativ av Malmö Gatukontor Malmö Naturskola och Drömmarnas Hus. Gruppen består av representanter av ovan nämnda och boende i Almgården och Herrgården, förskolepersonal från dessa områden samt högstadieselever från Rosengård. Gruppen har träffats ett par gånger på bl. a. rundvandring i Ögårdsparken där det diskuterades vad som var bra eller dåligt. Även Bulltofta rekreatiomsområde besöktes med gruppen för att betrakta ett område som kunde tänkas vara en förebild.

Eftersom jag endast är en betraktare av Ögårdsparken så har jag fäst stor vikt vid referensgruppens tankar och funderingar och arbetat med hänsyn utifrån deras önskemål. Detta för att referensgruppen främst består av invånare och brukare från och i området som känner platsen. Som projekterare har man ofta ingen personlig relation till platsen som invånarna och brukarna har. Karl- Olov Arnstberg och Inger Bergsström ger ett exempel i *Åtta postulat om planering* om just detta. De berättar om "Gumperts hörna" en plats i Göteborg som låg utanför Gumperts bokhandel. Detta var den perfekta mötesplatsen i en öppen och solig hörna. Nu ligger handelsbanken där och hörnan är numera ett mörkt entrérum till banken. Platsen har förlorat sin attraktionskraft som mötesplats enligt Arnstberg och Bergström. De som projekterade kände förmodligen inte till platsens värde menar de.

En sammanfattning av vad som diskuterades fram som önskemål är:

För mindre barn:

- Tavlor med bilder på vilka djur som finns
- Rinnande vatten
- Brygga ut i dammen, kanske med en glasskiva så man kan kika ner i vattnet
- Tavlor med beskrivningar på enkla lekar som man kan ha i naturen
- Avgränsad plats där barn kan plantera medhavda perenna växter

För ungdomar:

- Platser med glesare träd och grönt gräs under träden som trevliga samlingsplatser
- Klättervägg i anslutning till lekplatsen

Allmänt:

- Kuperad mark
- Stenrösen
- Fasta grillplatser
- Stabila bord och bänkar
- Plantering av träd från andra länder som klarar våra vintrar
- Platser inne i skogen med stockar och stenar
- Större rastplast för hundar
- Grunda stränder vid dammen
- Ångsmark med blommande örter

Människorna i Ögårdsparken

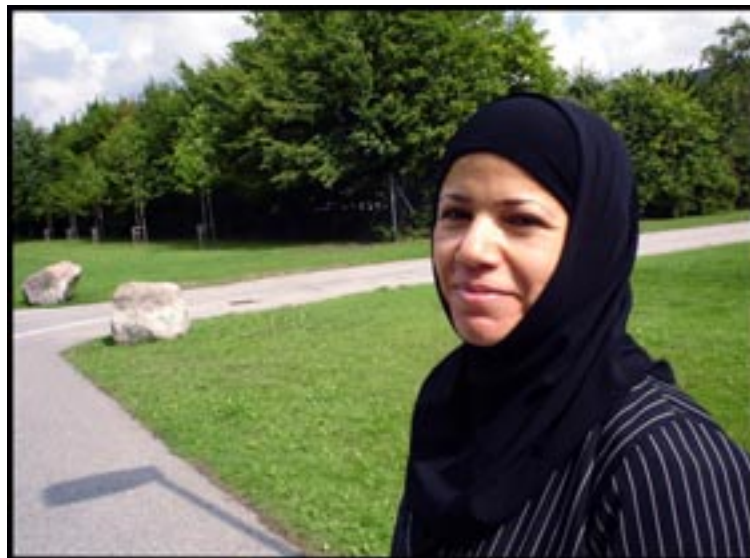
INTERVJUER

Signe, Irene, Anny och Einar, alla i pensionärsåldern och boende på Almgården.

Alla fyra använder parken för att motionera varje dag även under vintern. De går olika slingor i parken och tycker det är fint med allt det gröna. Promenaderna kan sträcka sig från norra delen ner till stigen precis norr om Moskén. Negativt är att det finns mycket lösa hundar och att alla inte är så bra på att plocka upp. Många av bänkarna behövs också lagas. Under sommaren kan det vara så mycket folk att det ofta är väldigt grisigt i parken.

Masuma Ali 44 år, bor i Västra Kattarp.

Brukar promenera i parken och tar med sina barn som leker i hela parken. Masuma tycker om den svenska naturen. Hon är ursprungligen från Bahrain i Persiska viken men dit kan hon inte ta med barnen under sommaren då det är för varmt men här är sommaren härlig även när det regnar. Masuma hade önskat att det funnits mer folk i parken, det hade både varit roligare och hade ökat trygghetskänslan.

Nouraldin 15 år och Mohammed 13 år, boende på Herrgården,

Båda brukar passera Ögårdsparken men de använder aldrig den för lek eller dylikt. Parken ligger för långt ifrån Herrgården för att använda spontant tycker de. De har inte reflekterat över vad de tycker om parken mer än att de tycker att den är säker att passera genom.

Eva 38 år, bor på Almgården

Positivt med parken är det gröna, mycket träd och buskar, friskt och grönt. Eva tycker att Rosengårdsborna inte alltid respekterar att plocka undan efter sig och eldar på gräsmattan när det är fullt på grillplatsen. Många använder buskarna som toalett när nöden tränger på, kanske kunde man ha tagit hit Bajamajor under sommarhalvåret...

Även om Eva tycker om allt det gröna så fungerar det även som tillhåll för en del knarkhandel men det tror hon kunde fås bukt med om det fanns bättre belysning och att de ridande poliserna

som är här ibland kom även på kvällarna. Då kanske mopedkörningen på cykelbanorna också minskade.

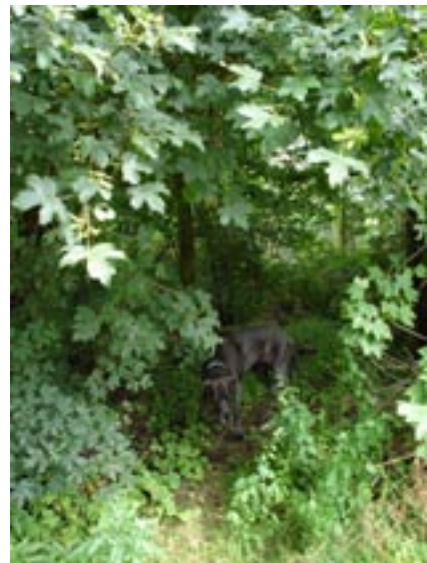
Eva använder parken endast för att rasta hunden oftast i norra delen men ibland även promenader ner till skogsdungarna i södra delen. Att hon inte använder parken mer är för att hon inte känner att det är "hennes" park. Eva och många av hennes grannar använder bostadsgårdarna på Almgården för att umgås och grilla m.m.

Ögårdsparken idag

PARKENS TRE DELAR

Södra delen: Skogsdungar, hemligt & vilt

Vid den södra änden i Ögårdsparken ligger täta dungar av trädbestånd bestående av bl.a. poppel, alm, platan och lönn. Väster om dungarna ligger Malmö's Moské i mitten av en stor gräsmatta. Denna del känns som en egen park, lite bortglömd och hemlig med sina täta dungar. När jag rör mig längs den östra cykelvägen känner jag mig inklämd av de mörka dungarna i väster och det högt inhägnade området i öster där tv-tornet står. Här det något här har jag ingenstans att fly och jag kan inte heller se om det står någon och lurar i dungarna.

Men vågar man lämna den asfalterade cykelvägen och tar sig genom dungarnas täta "ytterväggar" så upptäcker man en ny spännande miljö inne i dungarna

som har potential till att bli exempelvis en pelarsal. Längre bort ser jag en annan person med hund som också tycker att det var mer intressant att gå här än på cykelbanan.

I denna del passerar mycket människor mellan Rosengård och Jägersro. De fyra dungarna i söder omsluter en gröning där man försökt plantera avenbokar i prydliga (tråkiga) rader. Men de har inte tagit sig, kanske står de för lågt eller så räcker stamskydden inte till för här finns mycket kaniner. I väster ligger Moskén omgiven av gräsytor utan någon avgränsning så den känns som en del av parken.

Det är bara här på den södra delen av Västra Skrävlinge Kyrkväg som man känner av Ringvägen som dånar ovanför en. Längre upp norr på vägen avtar närvaron av ringvägen eftersom Västra Skrävlinge kyrkoområde lägger sig som en kil mellan parken och Ringvägen.

Norr om Moskén finns två gräsytor varav den ena är en äng med syrébuskar och idegran. Den andra gräsytan är klippt och omsluten av höga slänter.

Fördelar:

Stora och olika ytor med potential till spännande lekar, promenader och dylikt.

Nackdelar:

Vegetationen känns enformig och otillgänglig på grund av de täta brynen.

Den klippta gräsytan med vall mot vägen

Skyddad gräsytor mellan dungar

Västra Skrävlinge Kyrkväg. Parken till höger och Ringvägen till vänster i bild.

Entre norr om Botildborgsvägen

Ängen

Miljö i en av dungarna

Ögårdsstigen

Avenboksplantering

Miljö inne i en av dungarna

Ögårdsparken idag

PARKENS TRE DELAR

Mellersta delen: Dammen, parkens centrum

I mellandelen av parken finns en damm kringgärdad av ett lågt stängsel och pilträd och annan tät vegetation. Detta känns som parkens centrala del. Dammen omgärdas av jättelika klippta gräsytor med en del nivåskillnader. Här samlas ofta hundägare för att umgås. Bland de boende kallas parken "Ankdammen".

På den västra delen finns en liten asfalterad parkeringsplats som används då Västra Skrävlinge kyrkan har begravningar, bröllop och andra verksamheter. Framför denna finns en grusad fotbollsplan samt en boulebana.

Fördelar:

Dammen har ett rikt fågelliv och vackra och stora träd. Här finns varierad vegetation kring dammen.

Nackdelar:

Dammen är otillgänglig av den täta vegetationen samt stängslet. På håll ser man inte den relativt stora dammen inte heller kan man slå sig ner och blicka ut över dammen.

Varje år svämmar dammen över och gör stigen söder om dammen oanvändbar under översvämningen.

Boulebanan som rätt nyligen blivit anlagd används aldrig då det finns en på Almgården som används istället.

Tät vegetation runt dammen

Entré från väst

Rosengårdsvägen

Fotbollsplanen och Boul-
ebana i förgrunden.

Stängsel runt dammen

Stigen söder om dammen,
utsikt mot öster.

Pilträäd

Stigen söder om dammen,
utsikt mot väster

Utsikt över dammen sedd
under pilträden

Ögårdsparken idag

PARKENS TRE DELAR

Norra delen: Gräsmattor, lekplats, ordnat.

Den norra delen känns som den mest ordnade. Här finns stora klippta gräsytor och en relativt stor och luftig lekplats uppdelad i partier som grusade sexkanter samt en mindre grillplats. Från detta blickar man ut över gräsyterna och dammen. I ryggen har man en backe som sträcker längs med Västra Skrävlinge kyrkoväg.

Nordvästra sidan gränsar till Västra Skrävlinge kyrka och på den östra sidan finns en hundrastgård omgärdad av tät vegetation och höga popplar. Östra sidan har flera ingångar till bostadsområdet Almgården.

Fördelar:

Lekplatsen är fräsch och de stora gräsyterna inbjuder till bollspel och dylikt. Delen med lekplatsens planering med höjden i ryggen och utsikten över resten av parken känns bra. Vegetationen runt lek- och grillplatsens partier har fin varierande vegetation som får vackra höstfärger och bär. Kuperingen känns spännande.

Nackdelar:

De flesta av sexkanterna innehåller inget mer än gruset på marken. Grillplatsen är överbelastad under sommaren. Hundrastgården är tråkig (som de flesta är) och är en barriär i utsikten mot parken från bostadsområdet Almgården.

Utsikt mot söder från vallen bakom de grusade sexkanterna

Vallen norr om lekplatsen och sexkanterna

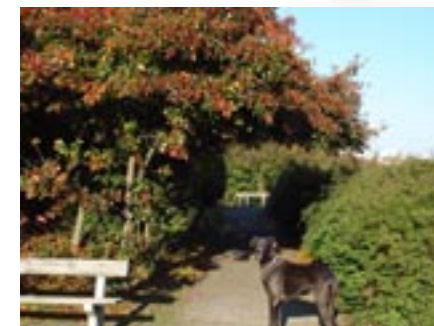
Cykel/gångväg. Almgården till vänster i bild.

Lekplatsen i en av sexkanterna med utikt mot söder.

Bostadsområdet Almgården har trots den fysiska närheten ingen direkt kontakt med parken.

Hagtornsbuskage kring sexkanterna

Hundrastplatsen

Gräsmattan framför sexkanterna

Sexkanterna med utsikt mot Västra Skrävlinge kyrka

Inspiration BEIJERSPARK I MALMÖ

Ögårdsparken och Beijerspark har redan en del likheter som att dess centrum utgörs av en damm och att det båda har stora gräsytor omgärdade av dungar.

Beijerspark fick en ny utvecklingsplan 1995 av Malmö's Park & Stadsmiljöavdelning. Detta på grund av olika frågeställningar som:

- Parken står inför åldrande och blivit ensartad i uttryck (biologiskt sett).
- Kretsloppslösningar bör prövas lokalt – även i parker

- Närlandskapet utgör kanske den viktigaste resursen för att sprida kunskap och insikt i ekologiska frågor. Utemiljön utgör ett viktigt komplement för skolors och föreningars pedagogiska arbete.

- I förvaltningsskedet ges rika möjligheter till nytänkande och förnyelse – en ofta förbisedd möjlighet.

Dessa punkter kan även appliceras på Ögårdsparken.

Målet med utvecklingsplanen hade sin utgångspunkt i Kirsebergsbornas långsiktiga behov av en stadsdelspark samt att utveckla en park med rika uttryck och med en ekologisk balans och särskilt betona parkens pedagogiska betydelse.

Ur Utvecklingsplan för Beijerspark, Park- & stadsmiljöavdelningen, Gatukontoret Malmö, 1995-06-12.

Trots att Ögårdsparken är 100 år yngre än Beijerspark anar man redan att den kan bli ensartad rent biologiskt om man inte uppmärksammar dess olikheter genom exempelvis förvaltning.

Ögårdsparkens damm är inte i bra balans. Dagvattnet runtom kan vara ett perfekt tillfälle att pröva en kretsloppslösning eller åtminstone få upp dagvattnet öppet i marknivå i anslutning till dammen.

Malmö Naturskola använder redan Ögårdsparken för en del aktiviteter, varför inte öka möjligheten för pedagogiskt arbete i parken.

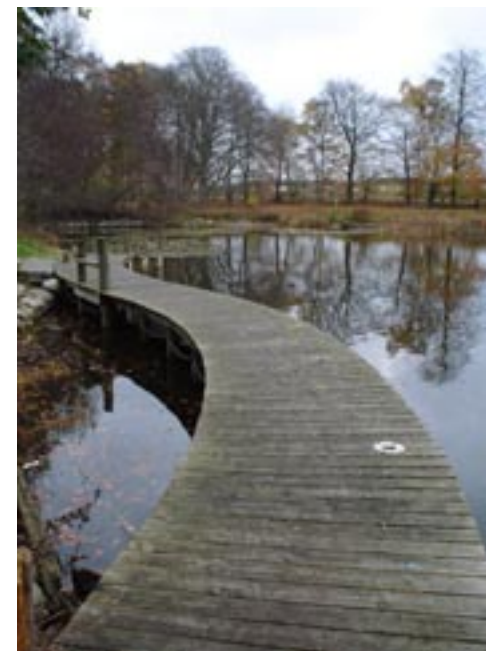

Dammen i Beijerspark har rensats för att förbättra vattenkvalitén samt har en konstgjord vattencirkulation anlagts. Vatten pumpas upp från botten till en anlagd minivåtmark för att sedan rinna tillbaka till dammen. Vattnet syresätts genom små vattenfall.

Dammen i Beijerspark

Som besökare i Beijerspark har du kontakt med vattnet både fysiskt från bryggorna (som har titthål ner till vattnet) eller genom utsikten från några av sittplatserna runtom.

Brygga i Beijerspark

Utsikt över dammen i Beijerspark

Inspiration

LJUS

Jennie Borg

Ljuset är det som vi tar för givet under dagen och som är förutsättningen för hur vi uppfattar rummet. När mörkret faller kan en plats karaktär helt förändras beroende på belysningen. Detta tycker jag är viktigt att komma ihåg då vinterhalvåret i Sverige är väldigt mörkt (och långt).

Jennie Borg är landskapsarkitekt som skrivit ett examensarbete som heter Ljus utomhus för trygghet och säkerhet staden nattetid. Ur en sammanfattning av detta arbete i Gröna Fakta 8/2000 har jag hämtat tips för belysning som kan ge ökad trygghetskänsla som i sin tur kan ge ett rikare kvällsliv eftersom ju fler folk som rör sig ute ger i sin tur en ökad trygghetskänsla. Detta är också vad många människor efterlyser som jag pratat med i Ögårdsparken.

Vad man bör tänka på för att öka tryggheten enligt Jennie Borg:

Undvik för starka kontraster och bländning

För stor kontrast mellan ett upplyst och mörkt parti kan göra att man upplever mörkret som en kompakt vägg.

Detta är väldigt vanligt i just parker där oftast gång- eller cykelvägen är starkt upplyst.

Förslag:

- Belys omgivningen istället så slipper människor vistas i ett ljusrum med mörka väggar. På detta sätt får de gående/cyklende ett övertag.
- Använd växtligheten som reflektor. Belyst växtlighet reflekterar ljus och kan därför inte gömma eventuella angripare.

Gör det lätt att känna igen och se andra människor

Ljuset bör falla snett uppifrån så att människors ansiktsdrag inte förvrängs.

Förslag:

- Ljuspunkten får inte sitta för högt.
- Använd avskärmd armatur.

Använd mer ljus där människor stannar till

Förslag:

- Där människor stannar till behövs mer ljus än platser som passeras förbi.

Precis som Jennie Borg nämner så går det förstås inte eller är inte heller ultimat att ljussätta allt i det offentliga rummet. För att uppleva ljus krävs också mörker, vi behöver mörkret i form av skuggor så att vi kan uppfatta rummets och föremålens form. Människor vill även kunna ha möjligheten att sitta i mörker för att kunna betrakta vad som sker i ljuset.

Monica Gora

Foto: Gugge Zelandier

Jimmys, Pildammsparken i Malmö

Foto: Monica Gora

Foto: Monica Gora

I Pildammsparken i Malmö har Monica Gora skapat dessa ljusskulpturer som också fungerar som lekskulpturer. Under dagen ser man ofta barn leka på dessa plastformer som vilar under de höga bokarna i parken. Under mörkrets timmar skapar skulpturerna en alldeles magisk stämning med sitt varma och mjuka ljus. Som förbipasserare fungerar de som en orientering samt river ner den mörka väggen från gångstigarna ut mot "bokskogen".

Foto: Monica Gora

"Common Ground" University hospital, Umeå

Foto: Gerry Johansson

Sessel Hannover

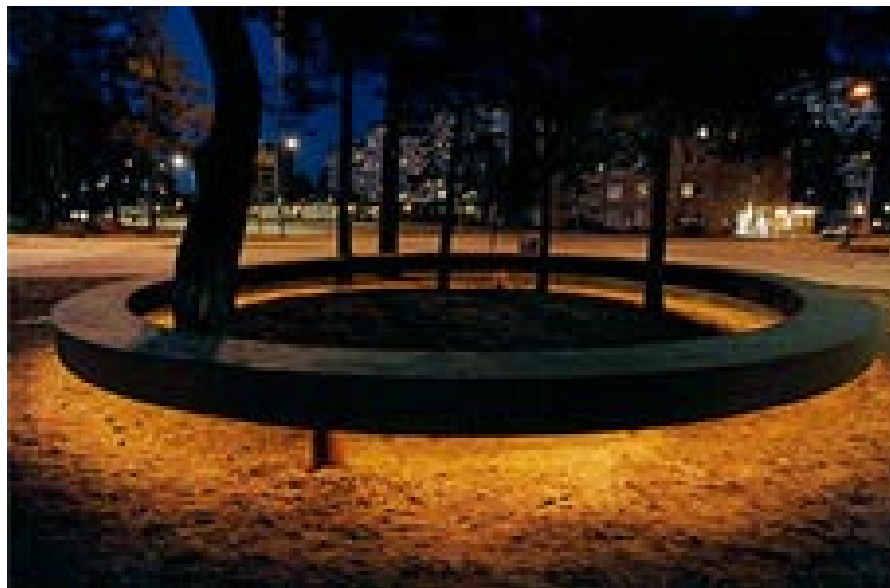
Dessa skulpturer skapade Monica Gora då hon arbetade i en större skala på uppdrag av Västerbottens läns landsting. Fåtöljerna fortsätter inomhus. Pålarna bredvid skulpturerna markerar framtida träd. Man kan tänka sig den mjuka reflektionen av fåtöljernas ljus i trädkronan som förstärker skulpturernas inbjudande form.

Inspiration LJUS

Stationsparken, Jordbro

Stationsparken i Jordbro har utformats av konstnären Hans Peterson och landskapsarkitekten Jonas Berglund. I parken hittar man denna vackra cirkelformade belysning/sittplats (se Hans Petersons hemsida <http://www.sculptor.nu/>). Cirkeln definierar en plats samtidigt som den är ett blickfång och ger en fin stämningsbelysning.

Denna plats passar i principen att ljus kan framföra ett budskap, att skapa en särskild atmosfär för en plats. En plats som denna tycker jag säger att här kan man stanna till för en stillsam pratstund. Belysningen är inte så stark så att den som stannar till inte här känner sig utsatt men att passerande ändå kan uppfatta de som vistas här.

Sittplats i Stationsparken, Jordbro

Inspiration VEGETATION

Alnarps landskapslaboratorium

I Alnarps landskapslaboratorium studeras olika landskapselement som skogsbestånd, vattendrag, lähäckar, ängar mm i full skala. Man hoppas kunna öka kunskapen om långsiktigt fungerande växtkombinationer och arkitektur så att parkplanteringar får en bra utveckling och blir mer uthålliga.

Foto: Stina Junerup

Vegetationsväggar av bok planterade i rader skapar ett tydligt rum på ett enkelt sätt.

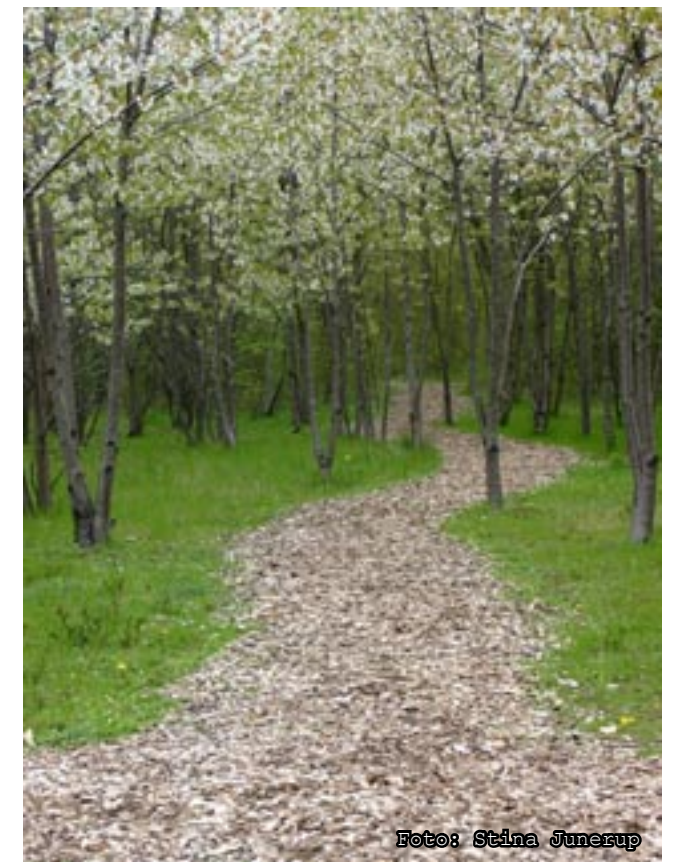

Foto: Stina Junerup

Blommande körsbärsträd skapar en mjuk entré till ett skogsparti.

Inspiration

ATT SKAPA GEMENSKAP....

Kontaktpersonverksamhet

Kontaktpersonverksamhet drivs av etniska rådet i Malmö stad.

Funktionen är att en nyinvandrad och en etablerad Malmöbo träffas för att utbyta tankar och erfarenheter. För den etablerade Malmöbon kan detta innebära inblick i en bakgrund som han/hon inte får av andra vänner och som kan bredda och ge nya perspektiv. För den nyinvandrade personen kan kontaktpersonen vara den första inkörsporten till det svenska samhället. I Malmö arrangeras träffar ungefär en gång i månaden där man t.ex. går på en fotbollsmatch eller åker ut till bokskogen tillsammans (Vårt Malmö nr7 sept 2006).

Mer om detta kan läsas på Malmö stads hemsida www.malmo.se och <http://www.malmo.se/arbeteintegration/integrationmangfald/etniskarelationer>

Parkvandrare

I Husie i Malmö är vuxnas genomsnittsalder högre än övriga Malmö vilket innebär att det bor många äldre i stadsdelen. Här finns en verksamhet som hjälper äldre i vardagen. Det började med att arbetslösa ungdomar tog ut äldre i Husie på promenader. Genom medel från Valfärd för alla* bemannas projektet idag av långtidsarbetslösa som gör praktik som parkvandrare. Rent praktisk innebär detta t.ex. handling och bärhjälp men också kultur- och musikaktiviteter på träffpunkten på Hohögsskolan som är arrangeras en gång i veckan (Vårt Malmö nr7 sept. 2006). Mer om detta kan läsas på Malmö stads hemsida under Arbete och integration eller stadsdelar (Husie) och vård och omsorg (<http://www.malmo.se>).

* Valfärd för alla är en kraftsamling för välfärd och tillväxt i Malmö. Baserat på det "dubbla åtagandet".

Det första är att sörja för att alla Malmöbor har en välfärd som ger en god levnadsstandard. Det andra är att Malmö, tillsammans med Lund, ska vara tillräckligt starkt för att fungera som tillväxtmotor för Sydvästskåne, Skåne och Öresundsregionen. Se mer på <http://www.malmo.se/arbeteintegration/valfardforalla/vadarvalfardforalla>

Inspiration

ATT SKAPA GEMENSKAP...

Hundar, hundar, hundar

När man skaffar hund är det förstas för att man tycker om hundar men också för att man kanske tycker om att vara ute och röra på sig. Vad man inte riktigt är beredd på första gången man skaffar hund är hur socialt det är att ha hund. Man möter och ibland lär man känna människor som man inte alltid hade börjat prata med annars, eller som man kanske har förutfattade meningar om, som ofta visar sig vara fel.

Tyvärr är man inte heller beredd på att man ibland kan hamna "längre ner i rangordningen" på rätten att vistas i grönområden. Många är rädda för hundar eller anser att de bara skitar ner. Tyvärr på grund av få men märkbara hundägare i staden.

Men om man istället koncentrerar sig på det positiva och vad hunden har att erbjuda så finns det en uppsjö av olika aktiviteter som skapar en gemenskap för människor varav några presenteras nedan. Det är viktigt att skapa en miljö för denna grupp främst av två anledningar: Först, finns det en attraktiv miljö för hundägare att utnyttja så används den istället för att som ofta släppa lös hunden i parken. Hundägarna kan avslappnat aktivera sig o hunden på en plats som finns på deras villkor, där det är ok att ha hunden lös. Det andra är att parkbesökare kan känna sig tryggare i vetskapen om att i denna parken springer inte lösa hundar för att hundägarna väljer hundrastplatsen.

HUNDPARKER:

I USA finns såkallade hundparker som oftast är inhägnade delar av stora parkanläggningar. Men det finns också hundparker anlagda utanför städer som man kan köra ut till för att promenera med sin hund utan koppel (www.dogpark.com). Här träffas folk från olika samhällsgrupper och många blir stammisar och träffas i parken ungefär som andra träffas på pubben eller gymmet. Allt medan hundarna leker med varandra eller ligger och överblickar parken. Allmänna gräsmattor och stigar har blivit renare efter att hundparker ordningsställts (Hundsport, nr10/2001). I Malmö finns redan ett stort hundfält vid ribersborgsstranden och är väldigt välbesökt året runt. Detta är onekligen en oas för många (även för dem som inte har hund) och idén med hundparker är värd att utveckla i Malmö.

AGILITY:

Med hjälp av hundägaren ska hunden ta sig runt en hinderbana på kortast tid. I USA var det den snabbaste växande hundsporten 2003 mycket på grund av att alla hundraser kan delta. Det positiva enligt Hundsport är att sporten som faktiskt är fysiskt krävande lockar många hundägare som inte annars tränar sin fysik och som ofta är överviktiga (Hundsport nr11/2003).

HUND FÖR ALLA:

Hund för alla är en studiecirkel som arrangeras av studieförbundet och lokala brukshundklubbar och riktar sig till personer med funktionshinder. Bakgrunden är senaste års forskning som visar att hundar har stor betydelse för människors hälsa och välbefinnande (se t.ex. föreningen Manimalis rapport, www.manimalis.se). Klubbarna tillhandahåller hundar vars ägare måste ha tid att vara med på kursen och deltagarna rekryteras av kommunerna.

Under fem veckor samlas funktionshindrade som får låna en hund som de har under hela perioden och tillsammans med instruktörer går de promenader och övar lydnad som hopp, ligg och apport. Deltagarna får också lära sig hur man hälsar på en hund och vad man gör om man går vilse och blir hittad av en hund. De lär sig även skötsel och har keltstunder med "sin" hund. Projektet ger deltagarna en unik fritidssysselsättning med mycket stimulans och har bl.a. vid Nackas brukshundklubb gett deltagarna mersmak. Detta kan man läsa om på Nacka BKs dagbok om Hund för alla på www.nackabk.com (Hundsport nr7-8/2006).

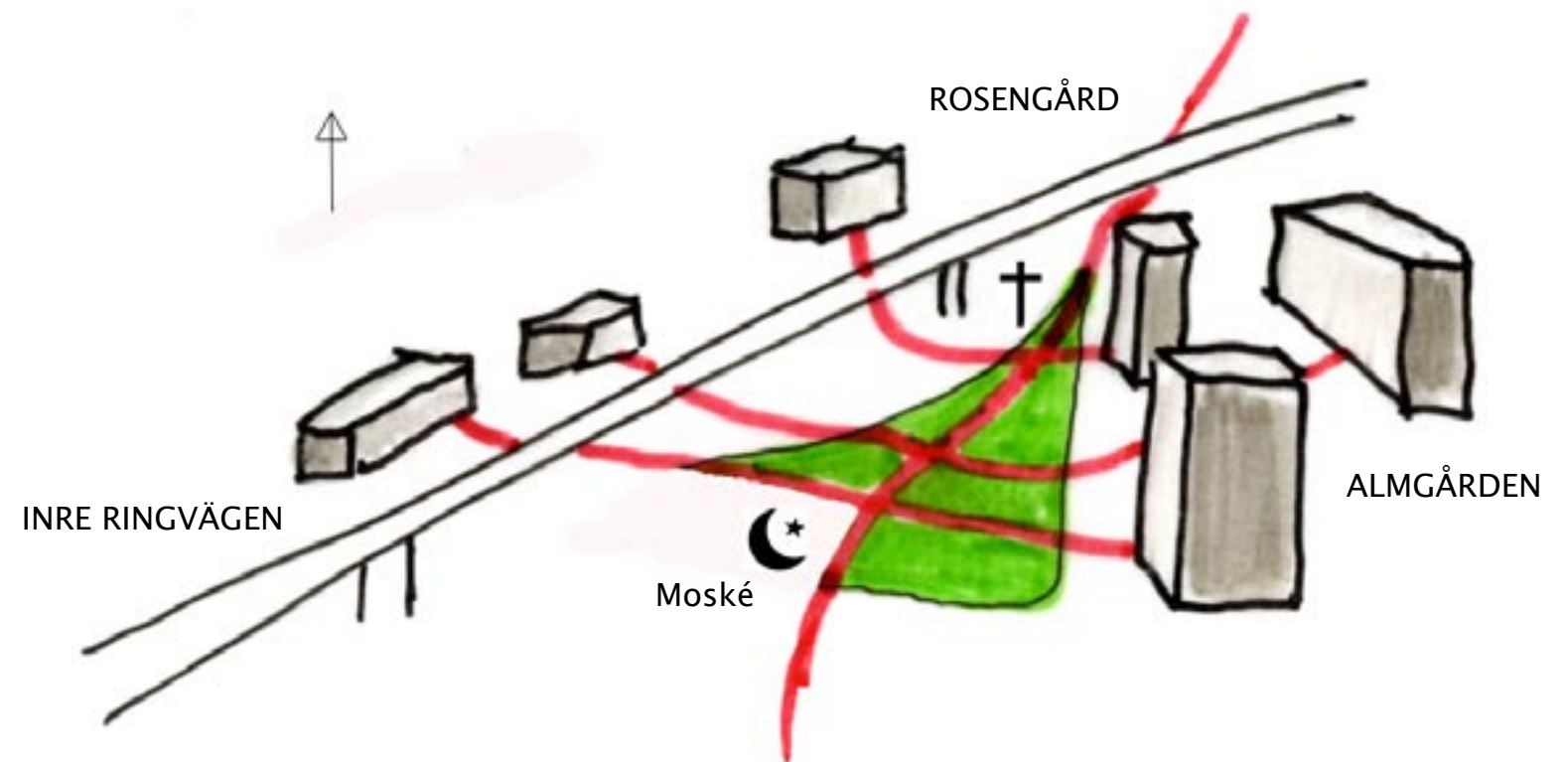
KONCEPT

Jag ser Ögårdsparken som en knutpunkt mellan två olika områden, Almgården och Rosengård, vilket också representerar ett möte mellan kulturer! Efter samtal med boende på Almgården då jag strövat i parken har jag förstått att många här tycker att parken inte alltid känns som "deras".

Almgårdsborna tycker att det är påfrestande att grillplatsen på sommaren överbelastas i huvudsak av Rosengårdsborna. Utmaningen är att få Almgårdsborna att våga släppa en del av "sin" park till Rosengårdsborna och att detta känns naturligt för båda sidor. Rosengårdsborna verkar mest använda parken för passage samt grillning under sommaren. Med hjälp av referensgruppen som kommer från båda bostadsområdena och med parkens storlek kan man hitta idéer till att få Almgårdsborna och Rosengårdsborna att använda parken tillsammans.

Konceptet blir: En gemensam park för olika kulturer genom aktivering.

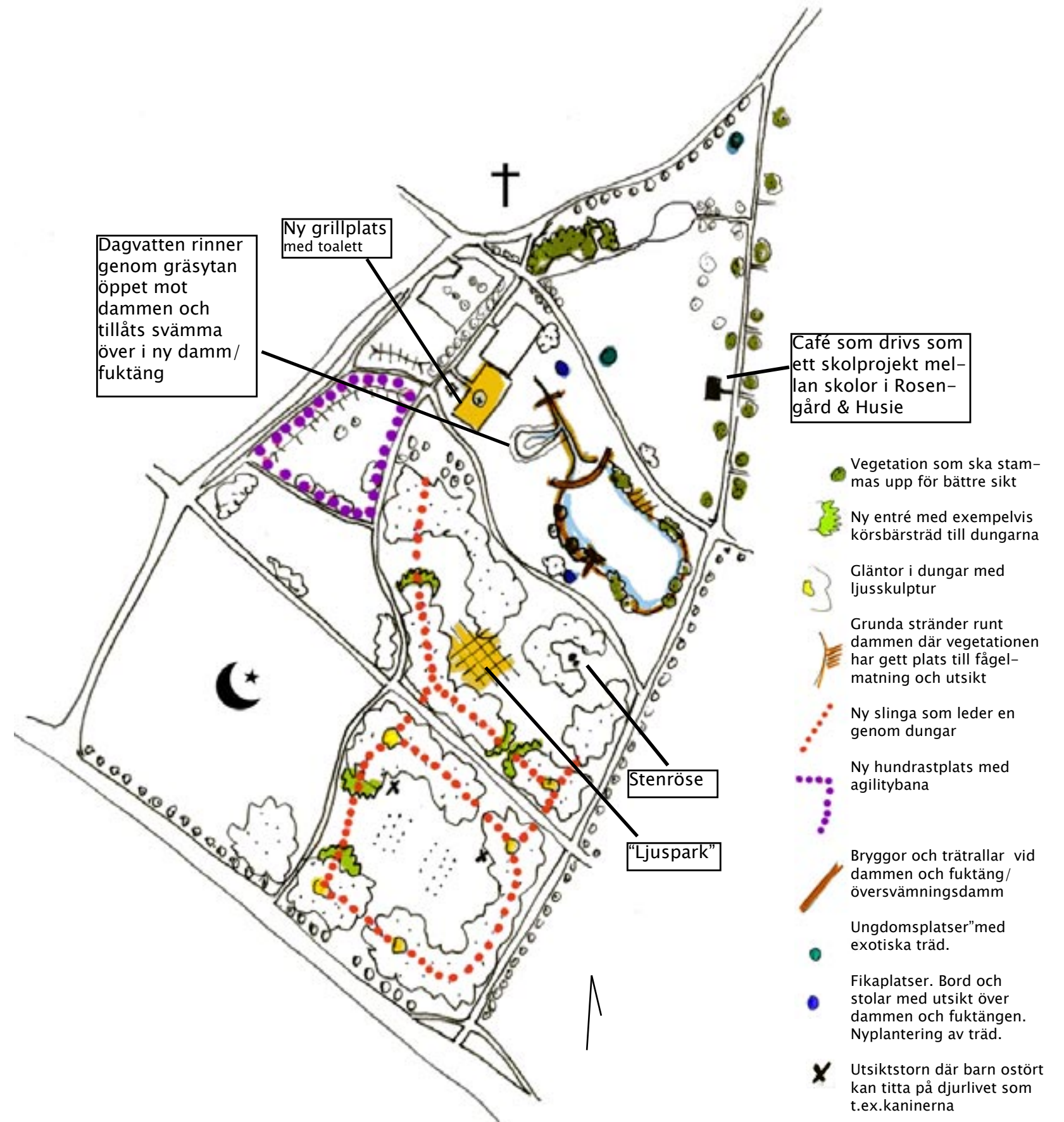
Projektet "Stimulerande och aktiverande grönområden i Rosengård" som ju tyvärr fick avslag hade också bidragit till detta. Här skulle boende i alla åldrar i en tre års period få vara med och utforma sin miljö. Jag grundar detta arbete på referensgruppens tankar och önskemål.

Förslag

Förslaget har tillkommit genom nämnda tillvägagångssätt i inledningen, INTERVJUER, NU KARAKTÄRISTIK och INSPIRATIONSKÄLLOR - hela tiden med referensgruppens tankar i bakgrunden.

Förslag

Förslag

PARKENS TRE DELAR

Södra delen: Skogsdungar, hemligt & vild

Den befintliga parkens södra del har följande för- och nackdelar:

Fördelar:

Stora och olika ytor med potential till spännande lekar, promenader och dylikt.

Nackdelar:

Vegetationen känns enformig och otillgänglig på grund av de täta brynen.

Ljusskulpturer, nya stigar och tavlor med information.

I förslaget öppnas dungarnas bryn upp på vissa ställen så att man anar miljön inuti och inbjuder till lek. Gläntor skapas där någon sorts ljusskulptur (se Monica Gora) placeras. Detta minskar tintrycket av de täta gröna väggarna som kan skapa en otrygghet för passerande. Till dungarna utformas entréer med exempelvis körsbärsträd.

För att utnyttja miljön bättre anläggs en stig med förslagsvis barkflis som tar parkbesökarengenom dungarna och gläntorna. Längs med stigen finns tavlor med information om exempelvis växter och djur man kan hitta i parken. Man ska även hitta ett stenröse och gamla nerfallna stockar i denna miljö. Utanför dungarna placeras två utkikstorn så att barnen kan klättra upp och titta på kaninerna som bor vid avenboksplanteringen.

I denna del kommer nya upptrampade stigar komma till gjorda av barn och andra parkbesökare. Även en hel del kojor och dylikt kommer förhoppningsvis att skapas.

Blommande äng, framtida ljusspark och utedagis.

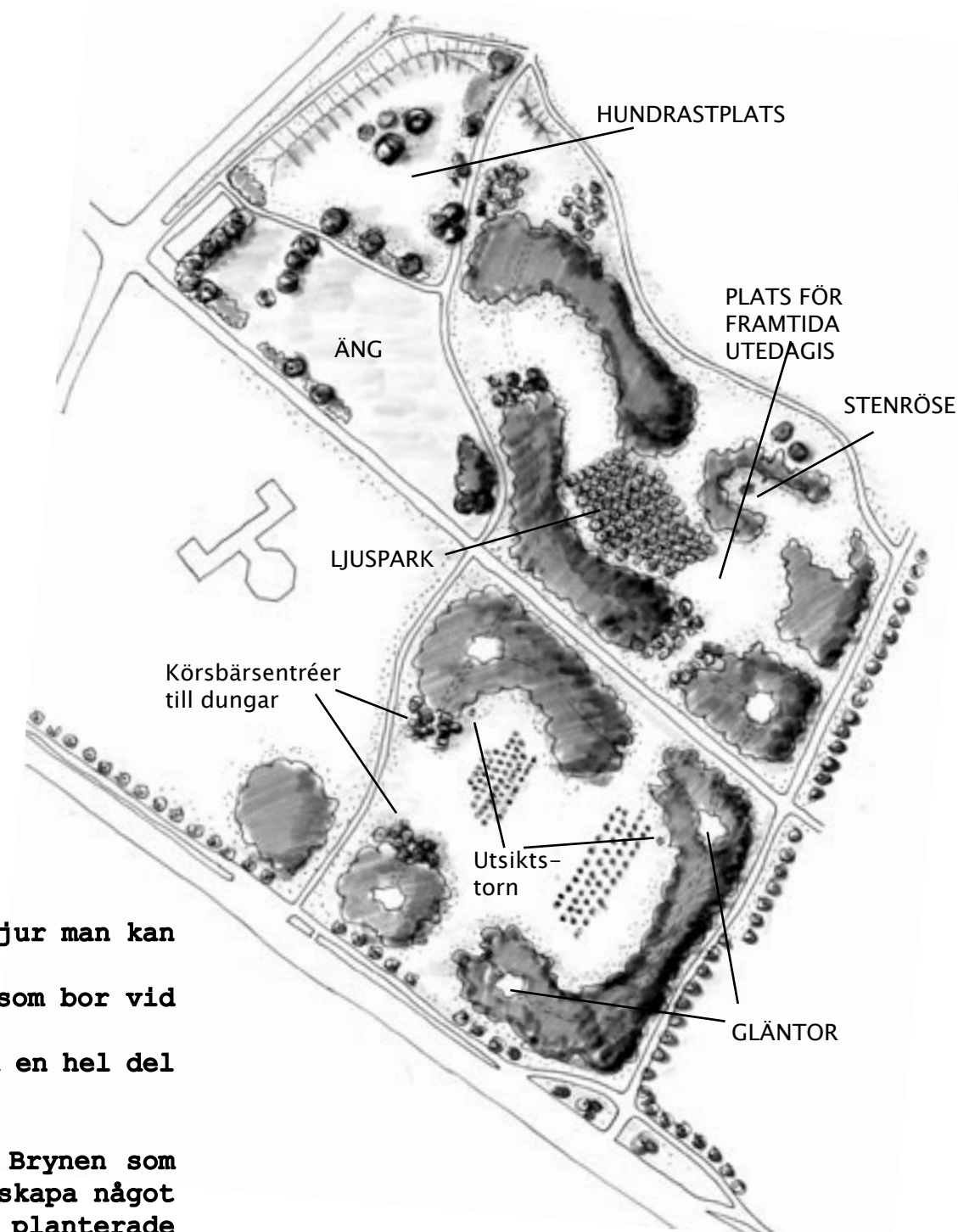
Längre upp mot dammen finns idag en avskild gräsyta skyddad och omgiven av de täta dungarna. Brynen som vetter mot denna yta kan behållas täta för att bevara denna avskildhet. Här finns potential att skapa något nytt och spännande. Här finns potential att skapa en "ljusspark" baserad på luftiga träd som björk planterade i raka rader. Spots placeras under vissa av träden och en spännande kvällsmiljö skapas. Detta blir en kontrast till den naturliga skogsmiljön när man kliver ut från en av dungarna och möts av denna moderna och systematiska konstellation. Parkbesök handlar ju om upplevelser.

Ängen behålls och kompletteras eventuellt med fler blommande ängsörter.

Förhoppningsvis blir denna södra del en miljö som passar för utflykter med skol- och dagisklasser samt plats för ett framtida utedagis.

Hundrastplats

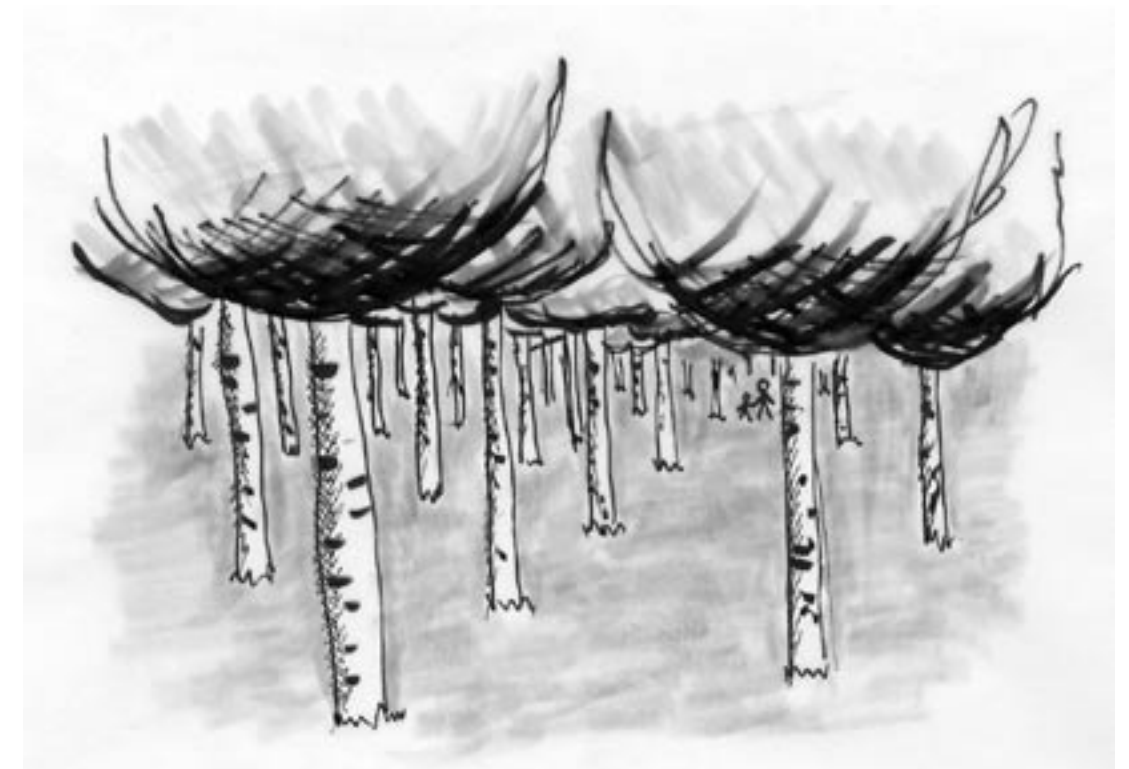
Gräsytan som vetter med sin västra sida mot Västra Skrävlingevägen görs om till en hundrastplats med en del som rymmer en agilitybana. Fördelen med denna plats är vallen som omsluter två av fyra sidor av ytan. Detta är stimulerande för hundar samt en utmärkt läktare för dem som vill stanna till och se på när hundarna leker och övar på banan (och framtida tävlingar och uppvisningar).

Ny hundrastplats som även har en del med agilitybana. Här kan man stanna till och se på när hundarna leker eller tränar. Platsen blir en naturlig samlingsplats för hundägare och andra intresserade.

Ljusparken med björkar planterade i raka rader varav en del är belysta underifrån. En kontrast från resten av parken. Belysningen skapar en spännande kvällsmiljö.

Utsiktstorn för barnen som placeras utanför de södra dungarna. Här kan barnen ostört iakta djurlivet.

Förslag PARKENS TRE DELAR

Mellersta delen: Dammen, parkens centrum

Den befintliga parkens mellandel har följande för- och nackdelar:

Fördelar:

Dammen har ett rikt fågelliv och vackra och stora träd. Varierad vegetation vid dammen.

Nackdelar:

Dammen är otillgänglig av den täta vegetationen samt stängslet. På håll ser man inte den relativt stora dammen inte heller kan man slå sig ner och blicka ut över dammen. Varje år svämmas dammen över och gör stigen söder om dammen oanvändbar under översvämningen.

Boulebanan som rätt nyligen blivit anlagd används aldrig då det finns en på Almgården som används istället.

Sittplatser med utsikt, bryggor och fuktäng.

Dammen som är parkens hjärta görs tillgänglig genom att öppna upp vegetationen på vissa delar där en grund strand anläggs. Här skapas en plats man kan slå sig ner och se utöver dammen. En del träd stammas upp och den täta markvegetationen lämnas på vissa ställen som skydd för djurlivet. Bryggor byggs så att man kan känna på vattnet eller kika ner i vattnet genom en glasskiva. Förslagsvis kan bryggorna förses med en haspad grind för att skydda de mindre barnen att springa ut. Säkerheten är en fråga som är värd att diskutera då dammen länge varit inhägnad. Som jämförelse är dammen i Beijerspark inte inhägnad men har aldrig varit det heller så föräldrar och skolpersonal är medvetna om detta. Viktigt är information till boende vid eventuell anläggning.

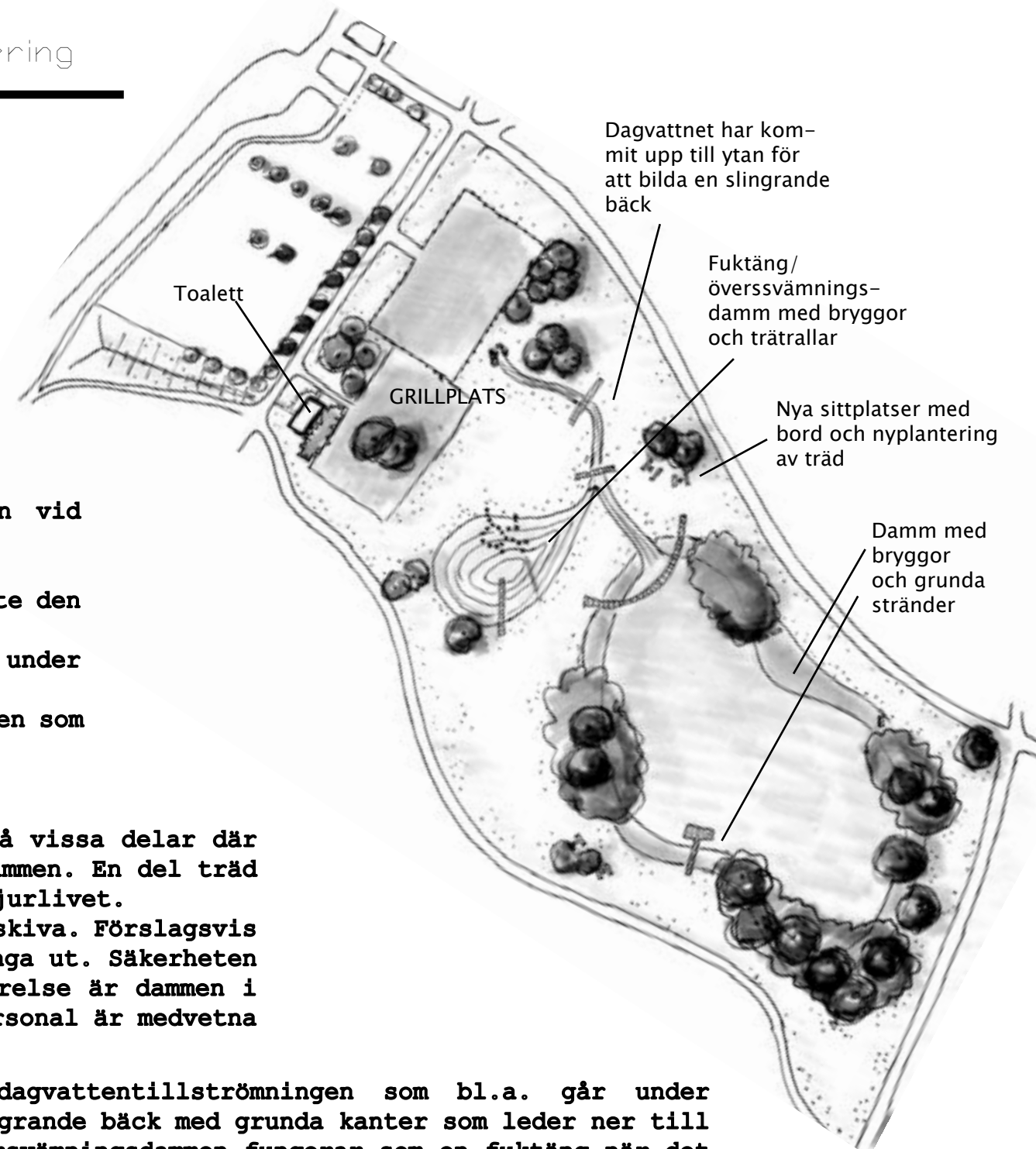

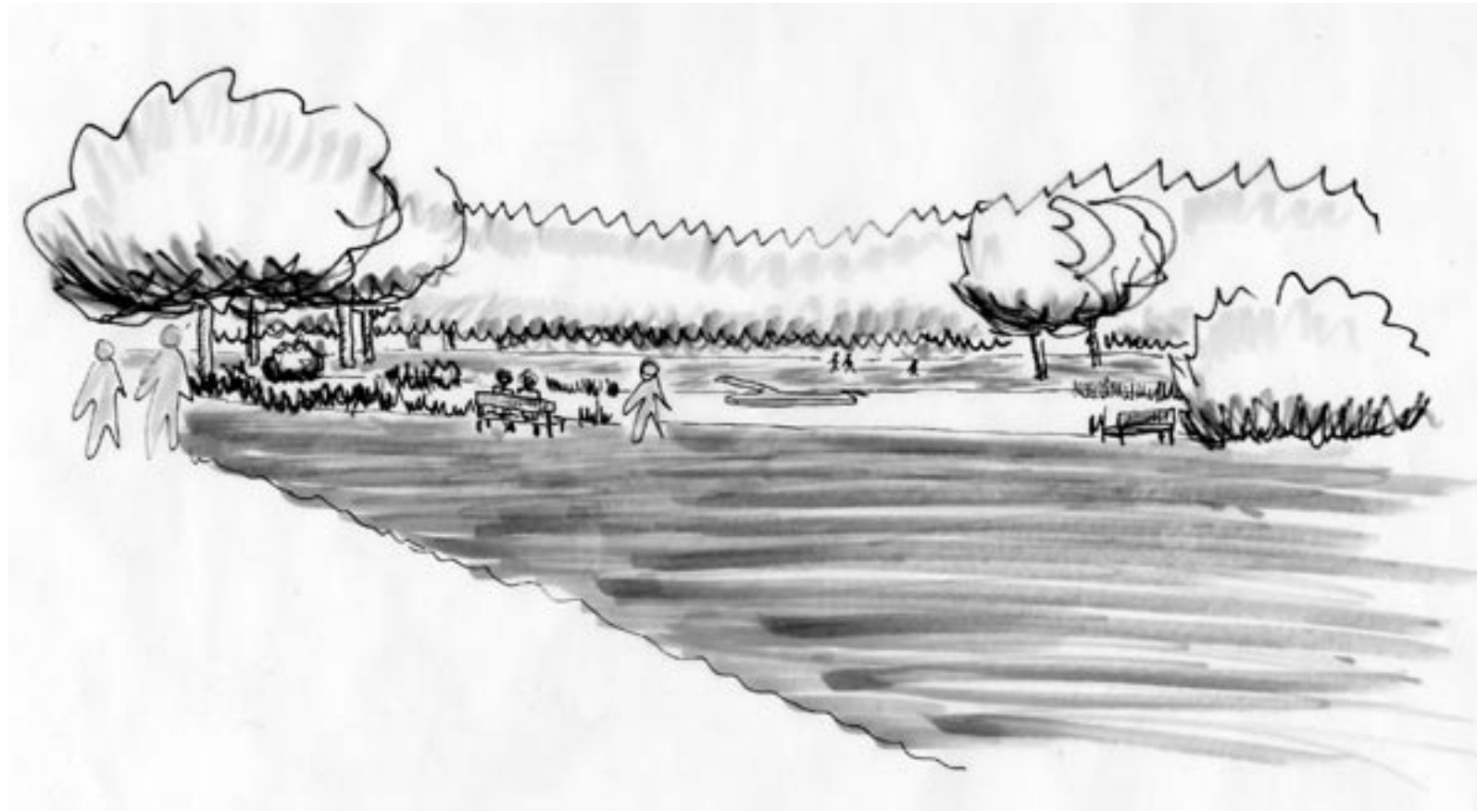
Befintligt dagvattensystem är gröna linjer

Översvämningsproblemet löses genom att ta fram dagvattentillströmningen som bl.a. går under fotbollsplanen. Vattnet får rinna genom en liten slingrande bäck med grunda kanter som leder ner till dammen men även till en liten översvämningssdam. Översvämningssdammen fungerar som en fuktäng när det är torrare och som en extra damm när det har regnat mycket. Här finns möjlighet till en ny flora. Även här finns en brygga och trätrallar så att man kan ta sig över då det är blött. Till denna nya miljö uppförs nya sittplatser med bord för fikastunder med utsikt över dammen. Vid dessa planteras en del nya träd gärna exoter. Här kan förslagsvis också finnas tavlor med information om djur- och växtlivet. Ny belysning behövs vid dammen, fuktängen och längs med stigen söder om dammen. Idag finns det ingen belysning här. Kanske kan dammen vintertid ha stämningsbelysning placerad på vattnet.

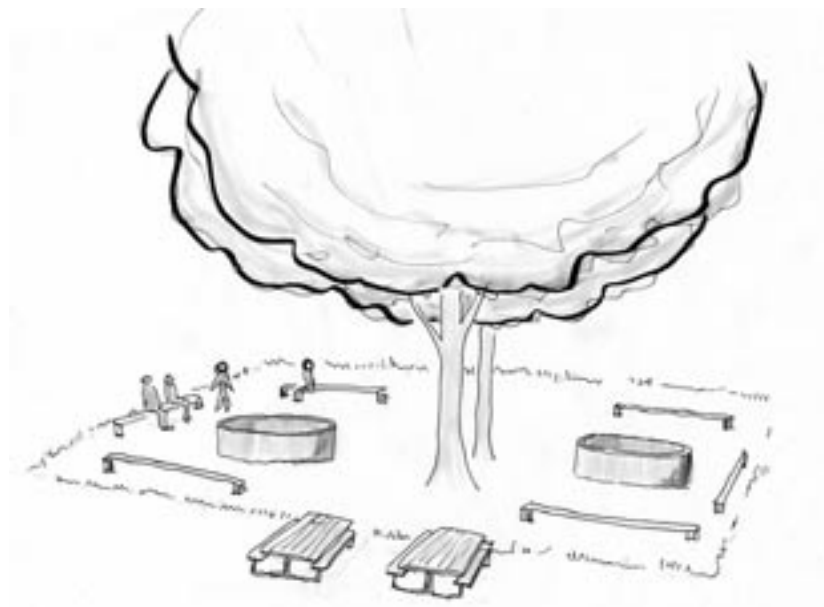
Ny stor grillplats

Bredvid fotbollsplanen görs boulebanan och ytan sidan om till en stor luftig grillplats med plast för många glada grillare som också får njuta av utsikten över den nya fuktängen och dammen.

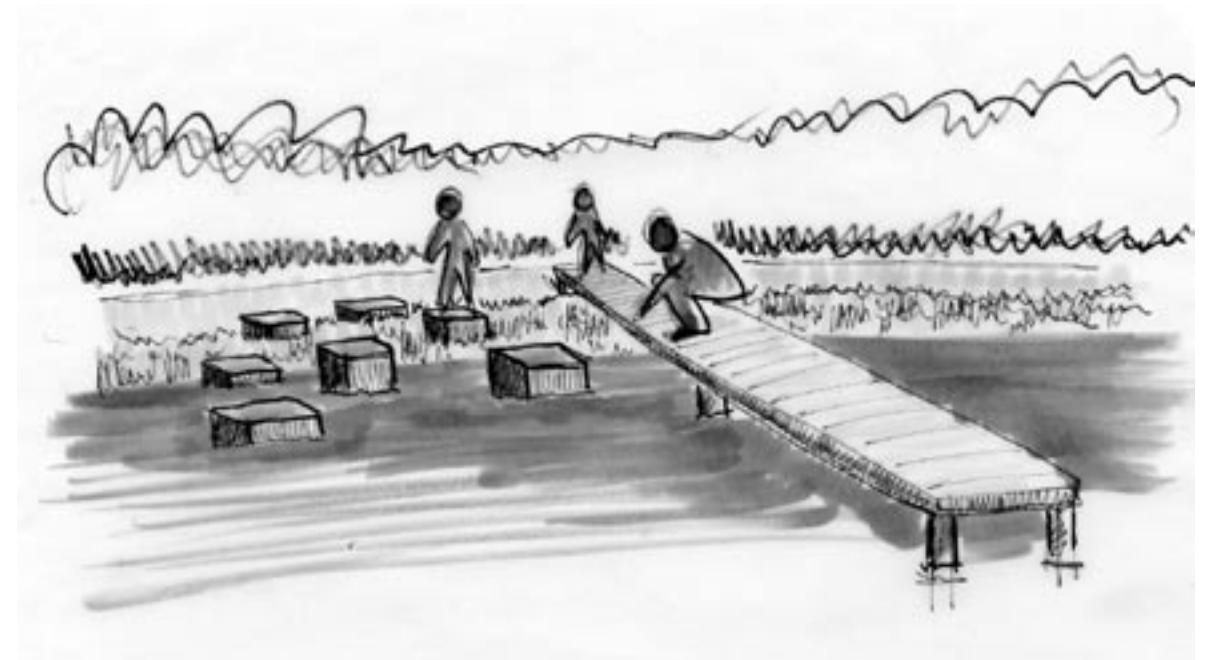

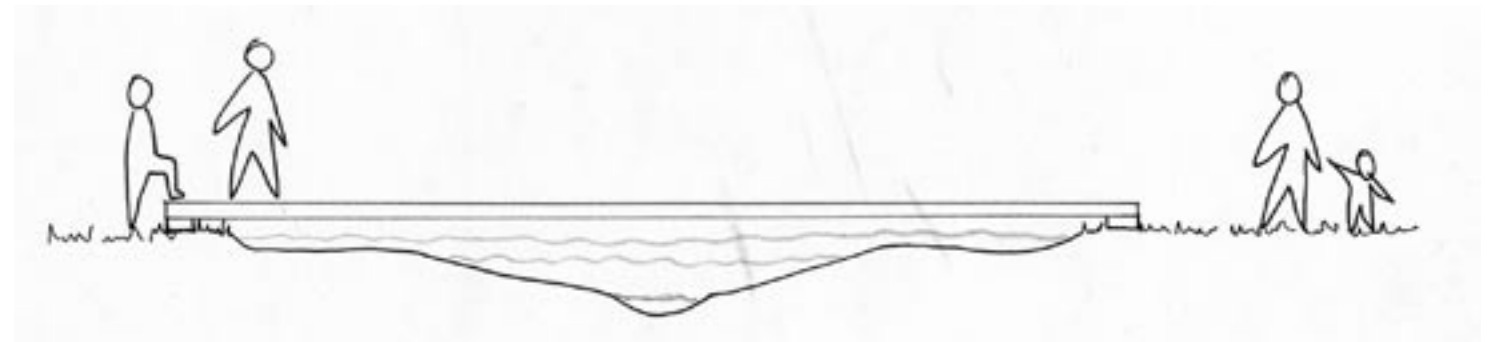
Vegetationen kring dammen öppnas upp på flera ställen. Nya bänkar och bryggor placeras/anläggs.

Grillplats med plats för många grillsugna parkbesökare

Broar och trätrallar för lek vid den nya fuktängen/översvänningsdamm

Snitt över en av bryggorna som anläggs vattnet som rinner mot dammen.

Förslag

Norra delen: Gräsmattor, lekplats, ordnat.

Parkens befintliga norra del har följande för- och nackdelar:

Fördelar:

Lekplatsen är fräsch och de stora gräsyrtorna inbjuder till bollspel och dylikt. Området vid lekplatsen med backen i ryggen och utsikten över resten av parken känns bra. Vegetationen runt lek- och grillplatsens partier har vackra inslag med vegetation som får vackra höstfärger och bär. Kuperingen känns spännande.

Nackdelar:

De flesta av sexkanterna innehåller inget mer än gruset på marken.

Grillplatsen är överbelastad under sommaren.

Hundrastgården är tråkig och är en barriär i utsikten mot parken från bostadsområdet Almgården.

Nya lekställningar och bättre kontakt med Almgården.

De grusade sexkanternas görs till ett större område som samlar leken. Nya lekställningar (kanske en klätterställning) och bänkar och bord anläggs.

Hundrastplatsen tas bort helt samt buskaget som finns runt. De stora popplarna behålls. Vegetationen mot Almgården stammas upp och gallras på en del ställe för bättre kontakt med parken.

Cafè och ungdomsplatser.

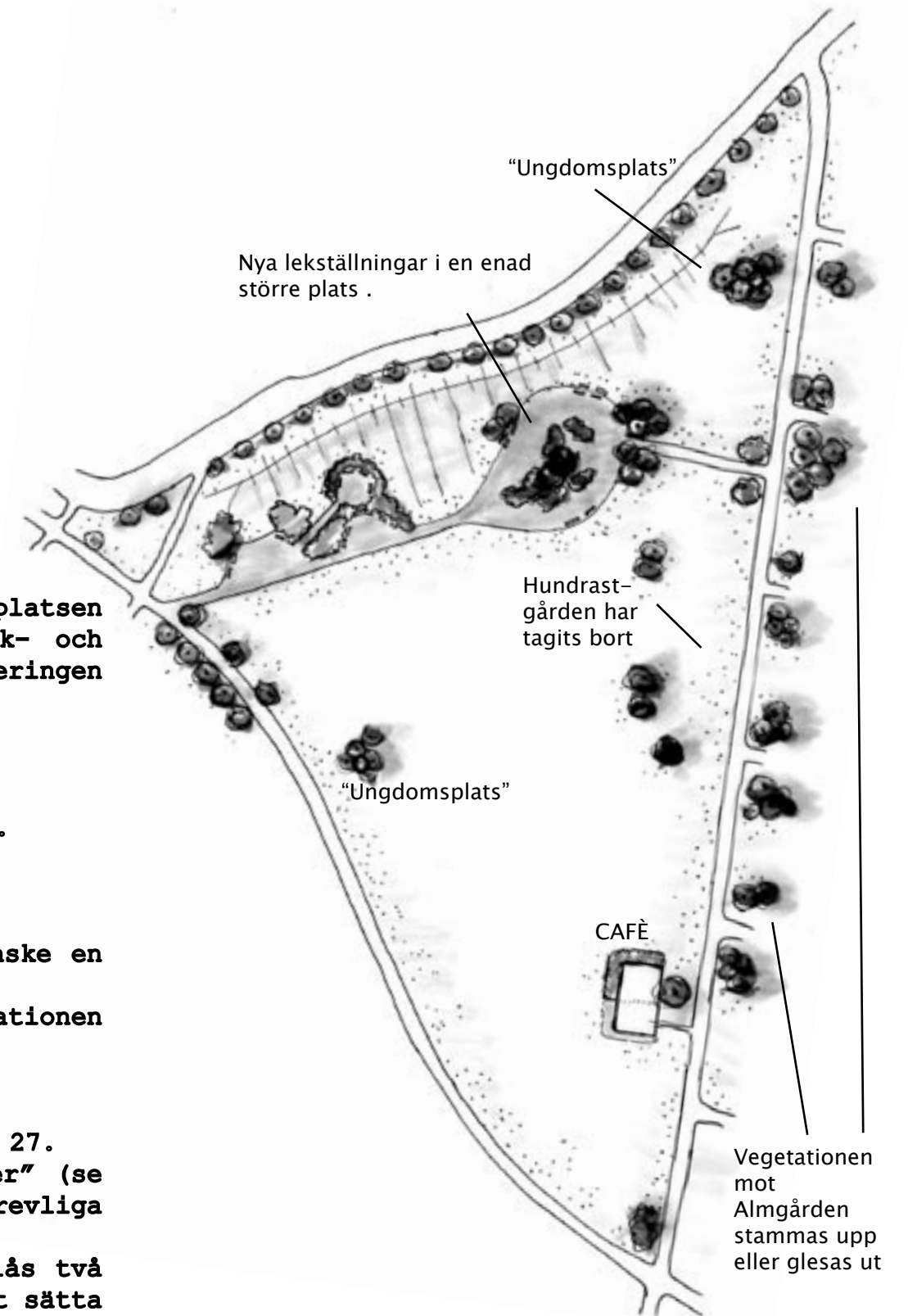
Söder om den idag befintliga hundrastplatsen uppförs ett café vars verksamhet beskrivs på sidan 27.

Med tanke på den stora ytan och öppenheten i denna del finns utrymme för två "ungdomsplatser" (se motsatt sida. Referensgruppen önskade sig ställen med glesare träd med grönt gräs under som trevliga samlingsplatser.

Inspiration är de ljussatta runda bänkarna i stationsparken i Jordbro. I Ögårdsparken föreslås två ungdomsplatser där ungdomar kan träffas. Här kan finnas en anslagstavla där alla är välkomna att sätta upp affisher med vad som är aktuellt för ungdomar i Malmö.

Ungdomsplatsernas träd utgörs av exoter (gärna från länder varifrån en del boende har sitt ursprung från). Förslag på dessa kan vara Quercus frainetto (ungersk ek) eller Quercus macranthera (persisk ek) vid den ena platsen och Quercus cerris (turkisk ek) vid den andra. Men även tall var ett exempel referensgruppen gav på som lämpliga träd, förslagsvis Pinus peuce (makedonisk tall) som förekommer i makedonien och nordalbanien.

Ungdomplatserna kommer förhoppningsvis också kunna fungera som riktmärken och skapa en stämningsfull belysning för alla i parken.

Vy över lekplatsen. Bakom ser man cafét och dammen.

”Ungdomsplatser”

Förslag

CAFÉET

Caféet som föreslås i nordöstra delen av parken är en given samlingsplats för alla även när vädret är sämre men självklart också under sommar halvåret med en uteservering. Familjer med barn vid lekplatsen och parkflanörer som tar en fikapaus skapar förhoppningsvis mer liv och rörelse i parken.

UNGDOMAR:

För att hålla sig till konceptet om en park för alla genom aktivering bör detta café drivas av människor från närområdet. Förslagsvis kan caféet drivas av ett par klasser från de båda områdena där caféets rulljans kan inkluderas som praktiska exempel i t.ex. företagsekonomi, matematik, hemkunskap samtidigt som ungdomar får en sorts praktik för arbetslivet. Cafét har en eller flera huvudansvariga anställda (genom skolan eller kommunen) som varje år tar emot att par nya klasser och samarbetar med skolorna så att verksamheten bakas in i skolämnena

BARN:

Vid caféet finns utrymme för perennplanteringar som planteras och sköts av olika dagis och deras barn. Här kan barnen praktiskt se "sina" växters skiftningar i årstiderna samt få ett ekologiskt begrepp.

VUXNA:

Caféet kan också fungera som en träffpunkt för nya Kontaktpersons- och Par kvandringsverksamheter i Rosengård och Husie vars verksamheter beskrivits på sidan 15.

Alltting leds och projekteras av de huvudansvariga för Caféet som får agera spindeln i nätet för dessa verksamheter.

Förslag

EXEMPEL PÅ NYPLANTERING, TRÄD

"LJUSPARKEN"

- **Betula utilis 'Doorenbos'** - Himalajabjörk
10-12m
Gula höstlöv, kritvit stam

VID UNGDOMSPLATSERNA

- **Corylus colurna** - Turkisk hassel
15-20m
Växer vilt i Sydösteuropa och Främre Asien
- **Pinus peuce** - Makedonisk tall
22m 2,5 m/d
Växtsättet är regelbundet pelarlikt, jugoslaviska Makedonien, Nord- Albanien samt bergstrakter i Bulgarien.
- **Quercus frainetto** - Ungersk ek
30-35m
Sydösteuropa, lättetablerad
- **Quercus cerris** - Turkisk ek
Ljust intryck, mörkröda blad på höst
Södra Europa och sydvästra Asien
- **Quercus macranthera** - Persisk ek
15-24m
Behöver skyddade lägen som i uppvuxen parkmiljö med goda markförhållanden, fuktigare jord.

I NÄRHETEN AV DAMMEN, FUKTIG JORD

- **Pterocarya fraxinifolia** - kaukasisk vingnöt
15-20m
Vingnöt föredrar näringsrika, friska till fuktiga jordar i soligt läge.

TÅL ÖVERSVÄMNING

- **Cercidiphyllum japonicum** - Katsura
15-20m
Katsuran vill ha näringsrik jord med god vattentillgång. Den trivs bäst i vindskyddat läge i sol - halvskugga.

Slutdiskussion

REFLEKTIONER FRÅN REFERENSGRUPPEN

Bo Lindvall, Samordnare Malmö stad, Pedagogiska centralen

I stort tycker jag om förslaget. Ljussättningen känns spännande och flera av de andra åtgärderna du föreslår kommer att ge mervärde åt parken.

Du borde förtydliga att barn kan leka och träna upp sin grovmotorik genom att klättra på stockar och stenar. Naturskolan har anlagt ett antal naturkullar på skolgårdar med nedgrävda stockar och stenar. Dessa är bra platser att leka på. Kanske också något bra för parken. Stenrösen med enbart stenar är säkert bra, men det är nog en fördel att ha "naturkullar" med stockar och stenar framför att enbart lägga ut dem på en platt yta. Se bilden jag bifogar.

Vad det gäller valet av träd, så tror vi att dessa träd också kan vara bra att ha på området med tanke på att "nya svenskar" ska känna igen träd från sin hemmiljö.

Valnötsträd

Mullbärsträd

Cypress

"Vildplommon" (gula) som finns t ex i Käglinge naturområde

Hagtorn, gärnna med större "köttigare" frukter.

Naturkulle

Slutdiskussion

REFLEKTIONER FRÅN REFERENSGRUPPEN

Camilla Andersson, landskapsarkitekt Gatukontoret Malmö

Generella synpunkter:

Jag tycker att analysen är relevant och uppdelningen av parken i tre delar känns helt naturlig.

Det är synd att du lagt dig så nära idéerna från referensgruppen och varitså följsam mot parkens nuvarande utseende. Det gör att åtgärderna känns

lite splittrade och lösryckta även om varje idé i sig är intressant. Det hade varit spännande att se ett tydligt helhetsgrepp. Samtidigt är det kanske på den här nivån som Gatukontoret kommer att göra åtgärder i parken.

Förslaget till ny hundrastplats kommer väl till pass nu när det blir kopplingsförbud i hela Malmö. Ett program för hundrastplatser håller på att tas fram. Syftet är att slå fast riktlinjer för storlek, utformning, antal och placering.

Fint inslag med intervjuerna av parkens besökare.

Detaljsynpunkter:

Ögårdsparken idag, södra delen.

- En av nackdelarna med den täta vegetationen nog också att den ger en känsla av otrygghet.

Ögårdsparken idag, mellersta delen.

- Jag tycker att de fuktiga ytorna kring dammen snarare är en potential att utnyttja till fuktälskande vegetation.

- En nackdel är att många av de stora träden är alm som kommer att avverkas pga almsjukan (en hel del har redan avverkats i vinter)

Inspiration vegetation

- Bra referenser på gångar i täta bestånd.

Förslag södra delen

- Jag tycker att idén med skogsstigen är fin - det blir ett sätt att utnyttja de täta skogsdungarna. Det verkar ju vara många som är ute och promenerar i parken. Jag tror dock att det dessutom krävs en gallring för

att träden ska kunna utvecklas.

- Kul idé med utsiktstornen.

- Ljusparken har jag lite svårt att förstå - den känns lösryckt, åtminstone på den här platsen. Kanske hade en stram ljusinstallation passat bättre någon annanstans i parken, även om kontrasten ljus-mörker, vilt- stramt är relevant.

Förslag mellersta delen

- För mig är dammen parkens stora potential som jag tror hade kunnat utnyttjas ännu mer. Jag tror mycket väl att stängslet kan tas bort om barastränderna är grunda.

- Stämmer det att översvämningsproblemet hänger samman med dagvattnet? Räcker översvämningsdammen för att lösa problemet? Dagvattnet räcker nog tyvärr inte till för att skapa en porlande bäck - men kanske kan det ge illusionen av en bäck.

Förslag mellersta delen

Bra tänkt med ungdomsplatser. Tyvärr tror jag att de kan vara lite väl exponerade mitt på gräsytan, men på kvällen kan de nog fungerar bättre, som ljusöar i parken där man kan sitta och hänga.

Förslag - caféet

Finns det intresse från någon att driva kafé?

Perennplanteringar för barn - tänkte du dig då någon sorts lotter?

Slutdiskussion

REFLEKTIONER

Målet med detta arbete var att ge förslag på hur Ögårdsparken kunde bli mer attraktiv för användarna genom aktivering med utgångspunkt i en redan befintlig referensgrupps önskemål. Detta utan att förvanska den befintliga karaktären parken har utan istället skapa möjligheter till den aktivering som referensgruppen efterfrågat.

Detta upplevdes som viktigt i förändringen av Ögårdsparken enligt en utflykt med referensgruppen 05-05-17.

- *Kuperad mark - Finns i nya hundrastplatsen samt bakom lekplatserna och upplevs förhoppningsvis mer tillgänglig då hundrastplatsen blir mer attraktiv och lekplatsens vegetation på slänten stammas upp och gallras ur.*
- *Stenrösen - Föreslås i söder om dammen*
- *Exempel på lämpliga träd: tall, björk, hassel, valnöt - Föreslås i vid ungdomsplatserna och vid dammen.*
- *Dammen ska ha grunda stränder - Föreslås i förslaget.*
- *Det ska finnas bekväma sittplatser - Föreslås vid dammen och "ungdomsplatserna".*
- *Det ska vara grönt gräs under träden - Vid t.ex. ungdomsplatserna planteras träden glest så att det kan etableras gräs på marken*
- *Viktigt med fast grillplats - Ny grillplats finns med i förslaget.*
- *Klättervägg i anslutning till lekplatsen - Det föreslås nya lekställningar exempelvis kklättervägg i norra delen.*
- *Större rastplats för hundar - Föreslaget väster om dammen.*
- *Glesare träd - En del ställen glesas ur o stammas upp särskilt vegetationen mellan parken och Almgården.*
- *Rinnande vatten eller våtmark med bro över - Kring dammen föreslås att dagvatten tas upp på markplan för att bilda en rinnande bäck mot dammen. Kring detta föreslås bl a nya bryggor och broar.*

Tack vare att det funnits en befintlig referensgrupp var detta den viktigaste utgångspunkten för mig. Det är för brukarna man som landskapsarkitekt arbetar men inte alltid finns möjlighet och tid att få ett underlag till en plats sett genom brukarnas ögon. Referensgruppens tankar och önskemål tillsammans med mina egna vandringar i området har varit den röda tråden i mitt arbete.

Patricia Hastman

Referenslista

- Projektet "Stimulerande och aktiverande grönområden i Rosengård", bidragsansökan gjord av Stadsbyggnadskontoret, Malmö stad till Länsstyrelsen.
- Malmö's Översiktsplan, Malmö stadsbyggnadskontor 2000
- Borg, Jennie, 2000: Ljus utomhus för trygghet och skönhet i staden: Utemiljö 8/2000
- Levander, Ulrika, Folk borde utmana sina fördomar: Vårt Malmö, nr7 september 2006.
- Susanna Bergling, En hjälpande hand betyder så mycket: Vårt Malmö, nr7 september 2006.
- Adlercreutz, Johan, Hundarnas egna parker, Hundsport, nr10/2001
- Adlercreutz, Johan, Agility, snabbast växande hundsporten i USA, Hundsport nr11/2003
- Kajanus, Eliza, På "Hund för alla" är handikapp inget hinder, Hundsport nr7-8/2006
- Arnstberg, Karl-Olov & Bergström, Inger, 2001:, Åtta postulat om planering, av staden som livsmiljö.
- Tykesson, Tyke, 2001: Bostadsmiljöer i Malmö. Inventering. Del 3: 1965-1975. Malmö kulturnmiljö och Länsstyrelsen Skåne län
- Bengtsson, Rune, Välja träd och buskar, Särtryck ur Hemträdgården, Riksförbundet Svensk trädgård 2004

Hemsidor:

- <http://www.immi.se/ir/ir2000/aldo.htm> , 2006-10-01
- <http://www.iss-landscaping.se>, 2007-09-12
- <http://www.drommarnashus.se>, 2007-09-12
- <http://www.sculptor.nu>, 2007-09-12
- <http://www.gora.se>, 2007-09-12
- <http://www.nackabk.com>, 2007-09-12
- <http://www.manimalis.se>, 2007-09-12
- <http://www.malmo.se/arbeteintegration/valfardforalla/vadarvalfardforalla>, 2007-09-12
- <http://www.malmo.se/arbeteintegration/integrationmangfald/etniskarelationer>, 2007-09-12
- http://www.alba.nu/alba1_97/Eriksbo.html alba.nu/Alba1_97/Eriksbo.html